

BŮŽJA BESEDA DANES

revija Zavoda Biblično gibanje

»Sam Jezus se jima je približal
in hodil z njima.«

(Lk 24,15b)

Ἡ γινῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.

הַדַּעַת תִּגְבִּיָּה לֵב וְהָאֱהָבָה הִיא הַבּוֹנָה

NOVA RUBRIKA

IZZIV ZA DELO V SKUPINAH

POGOVOR S ŠTUDENTKO HELENO NAGODE

OSEBE V SVETEM PISMU

Jefte – mož, ki se je prehitro zaobljubil

SINODA O MLADIH, Z MLADIMI IN ZA MLADE

VSEBINA

UVODNIK	3
Maksimilijan Matjaž	
MALI KLJUČ SVETEGA PISMA	4
Trganje verig s. Ivanka Tadina	
BOŽJA BESEDA RASTE	5
Zakaj? Mihaela Razboršek	
PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO	6
Primož Erjavec	
POGOVOR S PRIJATELJI BOŽJE BESEDE	8
Pogovor s študentko Heleno Nagode s. Ivanka Tadina	
RAZLAGA ODLOMKA NOVE ZAVEZE	10
Sam Jezus se jima je približal in hodil z njima Anja Kastelic	
RAZLAGA ODLOMKA STARE ZAVEZE	12
Pomen hrane v Svetem pismu Samo Skralovnik	
OSEBE V SVETEM PISMU	15
Jepte – mož, ki se je prehitro zaobljubil Izet Veladžić	
METODE DELA S SVETIM PISMOM	16
Božja beseda je živa Fani Pečar	
IZ PREVODA	18
F. Manns: Simfonija Besede. Sveto pismo, luč. Samo Skralovnik	
IZZIV ZA DELO V SKUPINAH	20
»Odrini na globoko in vrzite mreže za lov!« (Lk 5,4) Marko Rijavec	
CERKVENI OČETJE BEREJO SVETO PISMO	21
Hieronimov sprehod po Stari zavezi br. Jan Dominik Bogataj, OFM	
BIBLIČNA SKUPINA SE PREDSTAVI	24
Svetopisemska skupina v župniji Kočevje Damjan Štih	
ZANIMA ME	25
Začetki pisanja Pisma in številke v njem Marijan Peklaj	
POROČILO	26
S Pastirjem na poti Občestva Zlata Krašovec, Tatjana Rupnik	
Volilni občni zbor slovenskega bibličnega gibanja Samo Skralovnik	29
Sinoda o mladih, z mladimi in za mlade Jure Sojč	30
Od puščave do mize Samo Skralovnik	31
Srečanje predstavnikov bibličnih gibanj Srednje Evrope v Krakovu s. Snežna Večko	32
PRIPOROČAMO V BRANJE	33
Marko Ivan Rupnik: Po Duhu Maksimilijan Matjaž	
SMEJATI SE S SVETIM PISMOM	34
Svinjarija – zgodba o izgubljenem sinu Samo Skralovnik	

BOŽJA BESEDA DANES je katoliška revija,
ki jo izdaja Zavod Biblično gibanje.
Izhaja trikrat letno.

Revijo lahko naročite ali odjavite po pošti
na naslov gibanja in uredništva.

NASLOV ZAVODA IN UREDNIŠTVA:

Zavod Biblično gibanje
Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
sbg@rkc.si
www.sbg.rkc.si

UREDNIŠKI ODBOR:

dr. Matjaž Celarc, Vlasta Doležal Rus, Anja Kastelic,
Zlata Krašovec, Marjeta Petek Ahačič, dr. Marijan Peklaj,
Tatjana Rupnik, dr. Samo Skralovnik, s. dr. Ivanka Tadina,
s. dr. Snežna Večko

Odgovorna urednica: Špela Fortuna

Glavni urednik: dr. Maksimilijan Matjaž

Lektoriranje: Dragica Perme

Fotografije: Avtorji uporabljenih fotografij so navedeni pod
fotografijami. Kjer avtorstvo ni navedeno, je uporabljen
spletni vir. Fotografija na naslovnici: Konična bazaltna
skleda, najverjetneje možnar (najdišče: Samarija; datacija:
pozna bakrena doba (4500–3500 pr. Kr.)). Avtor fotografije:
Tomo Jeseničnik.

Oblikovanje in prelom: Branka Smodiš

Tisk: Salve, d. o. o., Ljubljana

Priporočen je prostovoljni dar za pokritje stroškov izhajanja revije.
Transakcijski račun: SI56 6100 0002 0986 006

Z BOŽJO BESEDO V NOVO LETO

Zakorakali smo v novo leto in prazničnost bolj ali manj bučnega prehoda se je že davno prelevila v vsakdanjik. Množice še tako lepih izrečenih in sprejetih voščil in želja se komaj še spominjamo. Enega sporočila teh prazničnih dni pa ne bi smeli izgubiti iz srca. Izrečeno je bilo v bogoslužju na prvi dan novega leta in povzema vso resnico *Božjega imena*: »Gospod naj te blagoslovi in te varuje. Gospod naj da sijati svoje obličje nad tabo in naj ti bo milostljiv. Gospod naj dvigne svoje obličje nadte in ti podeli mir.« Tako naj polagajo *moje ime* na Izraelove sinove in jih bom blagoslovil.« (4 Mz 6,24-27). Skrivnost Božjega imena, ki nam je bila na najbolj privlačen način razodeta na božič kot *Emanuel – Bog je z nami*, se nam odkriva na vsaki strani Svetega pisma. Opisana je na različne načine. Včasih nas takoj navduši, a počasi nanjo pozabimo, včasih je ne razumemo in jo odložimo, včasih nas vznemiri in se ji upremo, včasih je pretežka in jo odložimo. A skrivnost Božjega imena iz novoletnega blagoslova nam ni dana v prvi vrsti za to, da bi jo razumeli, da bi jo razlagali, tudi ne zato, da bi jo pretvorili v še eno zapoved, ki jo moramo izpolniti, da si prislužimo blagoslov. Gospod je naročil Mojzesu in po njem vsakemu izmed nas, da preprosto »polagamo« Njegovo ime na svoje bližnje, na svoje otroke in starše, na svoje sosede in sodržavljane, na vsakega, ki ga srečamo – na vse ljudi. Njegovo ime ima v sebi *življenje* in bo obrodilo sad, takoj ko bo sprejeto (prim. Jn 1,12). Naša naloga je le, da ga vztrajno polagamo. In ga iščemo. Na vsaki strani Svetega pisma je zapisano. Oblike tega imena so tudi tako različne, da nas lahko vsak dan znova presenetijo in nagovorijo prav

tam in takrat, ko smo tega najbolj potrebni. Zato berimo Sveto pismo, iščimo Njegovo ime in polagajmo Njegove besede nase in na ljudi, ki so nam poslani na pot.

V novi številki naše revije, ki jo prebirate, najdete kar nekaj spodbud, da boste lahko tudi v novem letu še z večjim veseljem in odprtostjo vztrajali na poti z Božjo besedo. Predlagamo vam tudi, na koga naj bi v tem letu Gospodovo ime še s posebno ljubeznijo polagali. To so naprej mladi, za katere želi papež, da bi jim vsa Cerkev po nedavni sinodi posvečala večjo pozornost. V zaključnem dokumentu je predstavil evangelijsko podobo o emavških učencih (Lk 24), za katero želi, da bi usmerjala delo Cerkve za mlade. Mlade moramo najprej spremljati z našo *živeto vero* – z vero, ki pomeni srečanje, sprejemanje, spremljanje, poslušanje in razločevanje v ljubezni. To je vera, ki se najprej sama daruje in ne zapoveduje, vera, ki sprejema in ne nalaga, vera, ki oznanja veselje življenja in ne strahu pogubljenja. To je vera molitve in slavljenja, kjer morajo pasti maske in prazne besede. To je vera, ki ne gradi na lastni moči in popolnosti, temveč na moči zakramentov, ki jih Gospod podarja v hrano ter na moči občestva vernikov, ki so združeni v Cerkvi – v Kristusovem telesu.

Tej temi bo posvečena tudi letošnja nedelja Svetega pisma, ki jo bomo obhajali 27. januarja pod geslom »Na poti z Besedo«. Z motivom iz emavške zgodbe želimo opozoriti na njeno sporočilo, da Besede ni mogoče spoznati samo prek razpravljanj in pogovorov, temveč je potrebno sprejeti vabilo in stopiti z njo *na pot* mojega konkretnega vsakdanjega življenja. Odnos z Besedo me iztrga iz mojega individualizma in me postavi v *občestvo* Cerkve – to je živega Kristusovega telesa, v katerega smo bili vcepljeni po krstu. Šele v občestvu, ko prepozna Drugega, se človeku odprejo oči srca, da ga lahko sprejme (Lk 24,30-31). Vendar to ni več samo naše delo, temveč po besedah papeža Frančiška »mojstrovina Svetega Duha«. S tem velikim Mojstrom pa želi po svojih skromnih močeh sodelovati tudi novo vodstvo Bibličnega gibanja, ki se vam v tej številki prvič na kratko predstavlja.

TRGANJE VERIG¹

Mlada Cerkev se rodi v družbeno-kulturno-ver-ski celoti starega Izraela. Da bi mogla oznaniti svobodo vsemu svetu, Cerkev prva desetletja s težavo lomi okove, tj. predsodke okolja, v katerih je rojena.

Jezusovi prijatelji, zbrani okrog dvanajstih apo-stolov in Jezusove matere Marije (Apd 1,14), so bili nova verska skupnost sredi izraelskega naro-da. Čez nekaj let se ta skupnost imenuje kristjani (Apd 11,26). Kakšen je bil odnos te stare skupno-sti božjega naroda Izraela do te nove krščanske skupnosti? Običajno se površno govori, da so Judje Jezusa zavrnil. Toda to ni povsem točno. Prvi kristjani so Judje. Krščanski oznanjevalci so se zato najprej zavili v molilnice, sinagoge in bož-jim rojakom na temelju Svetega pisma dokazova-li, da je Jezus Mesija – Odrešenik, ki so ga vsi pri-čakovali. V judovski skupnosti je prišlo do delitve. Eni so postali kristjani, drugi ne. Iz njihovih vrst so izšli prvi duhovniki, škofje in papeži. Ne samo, da od Judov podedujemo Sveto pismo, ne le, da je Jezus po narodnosti Jud, temveč so prav tisoči Ju-dov v tistih prvih letih postavili temelje Cerkve po vseh deželah rimskega cesarstva in mnogi med njimi so za Jezusa tudi prvi prelili svojo kri.

Judje so bili zelo ponosni, da imajo najboljšo vero na svetu. Nihče drug razen njih ni poznal nevi-dnega Boga Jahveja. Od ponosa do napuha pa ni daleč. Zato ni čudno, da so mnogi izmed njih vse druge ljudi in narode prezirali. Imenovali so jih »neobrezance«. Obreza je bila znak zaveze ljud-stva z Bogom. Za nas je krst takšno znamenje. Izvoljeno ljudstvo pa je vse bolj pozabljalo, da jih je Bog izvolil zato, da bi se po njih razodel vsemu svetu. Začeli so si lastiti Boga kot izključno svojo lastnino. Ljubosumno so se hoteli razlikovati od vseh drugih. Vera, ki bi jih morala navajati k slu-ženju drugim, jim je postala znak za poviševanje nad drugimi. Številni verski predpisi, prazniki, posti, ki so bili postavljeni, da bi jim pomagali ras-ti v veri in napredovati na poti k Bogu, so jim postali okovi in ograde, iz katerih se niso znali ne hoteli izviti. Zato se je Bog učlovečil v Jezusu iz

Nazareta, da bi zlomil te okove, potrgal verige su-hih in praznih zakonov ter običajev, da bi oživel pravi smisel vere, ta pa je: osvobojenje vseh ljudi, da bi bili Bogu čim bolj podobni.

Uradni judovski duhovniki in poglavarji naroda so proti kristjanom ukrepali tako, kot oblasti obi-čajno delajo: uporabili so silo. Stisnili so okove. Pomembnejše cerkvene ljudi so začeli zapirati in šibati. Nekatere so celo umorili. Toda mlada Cer-kev trga verige in prinaša svobodo. Nekaj se je res zgodilo, saj so tisti, ki verujejo v Kristusa, resnič-no bolj podobni Bogu. To je znak za prepoznavanje resničnega napredka in prave osvobojenosti človeka. Kakor vemo, je podobnost z Bogom v tem, da človek zavлада nad naravo (zunanj in svojo lastno!) in da ustvarja vse več razumevanja med ljudmi v skupnosti. A novi ljudje, kristjani, vladajo nad naravnimi silami in so tako edini med seboj, da o njih govorijo: »Glejte, kako se imajo radi med seboj!« Proti takšni osvoboditeljski sili, ki prihaja v zgodovino, ne morejo nič niti krivični zakoni niti verige niti zapori.

Težave se pojavijo tudi, ko Cerkev sprejema po-gane. Kristjani iz judovstva hočejo jasno vedeti, ali je prav, da pogani sprejemajo vero v pravega Boga, ne da bi jim bilo treba sprejeti obrezo niti spolnjevati drugih predpisov Stare zaveze. Zato se okoli leta 50 v Jeruzalemu sestane vesoljni cer-kveni zbor (Apd 15). Zbrani so se zavedali, da je z njimi Sveti Duh, zato so apostoli odločili, da po-gani, ki sprejmejo krščansko vero, niso dolžni sprejeti judovskih verskih običajev in predpisov. Tako je odločeno, da krščanstvo ni judovska ver-ska ločina (sekta), temveč nova svobodna svetov-na religija (vera), ki jo morajo sprejeti ljudje vseh narodov in časov. Med judi bo imelo krščanstvo judovske, med Grki grške, med Germani ger-manske, med Slovani slovanske (to sta uresničila sveta brata Ciril in Metod!), med Afričani afriške oblike itd. Vera v Jezusa je kot seme, ki pade na različna tla.

¹ Prirejeno po Kustić, Živko. Prev. 2000. *Mali ključ Svetega pisma*. Maribor: Slomškova založba.

ZAKAJ?

»Sam Jezus se jima je približal in hodil z njima.«

(Lk 24,15b)

Vrstica, ki me tokrat nagovarja, je bila vodilna nit sinode o mladih in bo v tem letu tudi vodilna nit za pastoralo mladih v Sloveniji. Božja beseda, ki je in bo nagovarjala mlade, ki so odprti Bogu in je zanje nekako poskrbljeno. Moje srce pa je v tem večeru z mladimi, ki izrinjajo Boga iz svojih življenj ali ga ne poznajo.

Pred nekaj urami sem izvedela, da je fant, ki je aprila sprejel zakrament sv. birme, že od 7. razreda na drogi. Kadi, in to redno. Droben deček, ki je bil v prvem razredu tih in miren in je to navidezno krhkost ohranil do danes. Njegova sorodnica mi je zaupala, v kakšnem peklu živi vsa družina ...

Vedno znova se v mislih vračam k pogovoru s trinajstletnim dekletom, ki mi je odstirala življenje mladih: njen dober prijatelj in sošolec že leto dni kadi travo. Zakaj? Zaradi pritiska vrstnikov. Ko ti besedi izgovori mlado dekle, je drugače, ko isti besedi izgovarjamo starši ali svetovalne delavke po šolah. V prostoru in mojem srcu je to kot krik po pomoči. Njene oči so zrle v moje in me kovalе v resničnost sveta, ki je tako kruta za najstnika: pritisk vrstnikov. Noče biti šleva. Če mu pred poukom ne uspe pokaditi jointa, se trese in je ves živčen. Tudi njo nagovarja, naj poskusi, a se mu upira. Na zdravniškem pregledu je izvedela, da je nekaj deklet že spolno aktivnih. Na kontracepciji. Zaprepadena je. Je muslimanka in si zveze s fantom še ne predstavlja s spolnostjo – le druženje in zaupni pogovori. Kar potegne me v vrtnec njenega sveta, ki je tako nevaren. Vse, kar ji lahko dam, je zavzeto poslušanje in iskreno zanimanje zanjo ter gotovost, da mi je mar zanjo.

In na drugi strani moški pri štiridesetih, ki me vpraša, če se še kaj pozna. Ker je opazil mojo negotovost, mi je pomagal: »Imela si me birmansko skupino. To je bilo nekaj najlepšega v mojem življenju. Toliko smeha in zdravega druženja nisem nikoli več doživel.« Spomin se je odprl in pogovor je stekel. »Ne vem več, kaj smo se učili, nikoli pa ne bom pozabil, koliko veselja in smeha je bilo med nami.« In to je bil namen birmanskih skupin: izkustvo druženja, ki premore veselje brez omake. »Šli smo na kakav, pico in na igrišče,« je še povedal, »in skupino smo poimenovali Fatima«. Podrobnost, ki me je razveselila in pobožala po duši. Zdaj učim njegovo hčerkico verouk in svet vere ter krščanskih vrednot gre naprej. Iz roda v rod. Zagotovo se pri kakšnem rodu ustavi, obrne na glavo, zakrvavi, kliče po pomoči – takšno je življenje. Bog to dobro ve, saj nam daje svobodno voljo. Zavedam se, da je mnogo ljudi, ki stopijo na stranpot. Bi bilo učinkovito, če bi se sam Jezus približal fantu, ki za grmom kadi travo? Bi deklico, ki pri dvanajstih poseže po kontracepcijskih tabletkah, ustavil Jezusov pogled? Bi šestletnemu dečku pomagala fizična bližina Jezusa, ko nori po šoli, ker je odvisen od elektronskih naprav? Kaj bi storil Jezus ob dečku v drugem razredu, ki noče pisati, ker je to naporno? Zakaj se moram izobraževati na temo *Kako pomagati učencem, ki odklanjajo šolo*? Nisem črnogleda – prej obratno – vidim srčnost otrok in jih spodbujam k ljubeznivosti, spoštovanju in dostojanstvu. A hkrati opažam porast generacije otrok, ki potrebujejo, da bi prišel sam Jezus in jim ogrel srce za sočloveka. S čim se jih bomo dotaknili – teh naših zlatih otrok?

PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO

Starozavezni postavi Jezus ne odstrani niti pičice, doda pa ji moč, da prenaša življenje. Dekalog prebran v luči evangelija in skozi delovanje Svete Duha, zato preseneča. V jeseni je tak način razlage uporabil papež Frančišek na sredinih avdiencah. Predstavljamo drugi del papeževih razlag. Zahvaljujemo se ekipi Radia Vatikan, ki dovoljuje objavo besedil z njihove spletne strani

Spoštuj starše, bodi srečen (prim. 2 Mz 20,12)

Četrta zapoved je drugačna od ostalih, vsebuje namreč posledico, opozori papež. Zapoved pravi: Spoštuj očeta in mater, ... da se podaljšajo tvoji dnevi in da ti bo dobro na zemlji. Spoštovanje staršev vodi v dolgo in srečno življenje. Beseda sreča se v dekalogu pojavi samo v povezavi z odnosom s starši. Ob tem Frančišek predstavi, da hebrejski izraz za spoštovanje nakazuje čast, vrednost, težo, trdnost neke stvarnosti. Spoštovati Boga v spisih pomeni priznati njegovo stvarnost, računati na njegovo navzočnost, kar se izraža tudi z obredi. Spoštovati očeta in mater torej pomeni priznati njuno pomembnost tudi s

konkretnimi dejanji, ki izražajo predanost, naklonjenost in skrb. Četrta zapoved govori o držbi otrok, pri tem pa pušča ob strani zasluge staršev. S tem pove nekaj izjemnega in osvobajajočega: četudi niso vsi starši dobri in niso vsa otroštva vesela, so vsi otroci lahko srečni, kajti dosega izpolnjenega in srečnega življenja je odvisna od prave hvaležnosti do tistega, ki ga je dal na svet. (19. september 2018)

Ne ubijaj, ljubi (prim. 2 Mz 20,13)

Z zapovedjo »Ne ubijaj« se znajdemo v drugem delu dekaloga, ki se nanaša na odnose z bližnjimi. Ta zapoved, s svojo zgoščeno in kategorično formulacijo, se kakor zid dviga v bran osnovni vrednosti človeških odnosov, to je vrednost življenja. Kaj vodi človeka, da zavrača življenje? Sveti oče našteva idole tega sveta: denar, moč, uspeh, ki pa so napačna merila za vrednotenje življenja. Edino pristno merilo za življenje je ljubezen, ljubezen, s katero ljubi Bog. Pozitivni smisel zapovedi »Ne ubijaj« je namreč ta, da je Bog ljubitelj življenja. Papež usmeri misel od dekaloga v evangelij.

Skrivnost življenja nam je bila razodeta z načinom, kako je k njemu pristopil Božji Sin, ki je postal človek vse do sprejetja zavrnitve, šibkosti, revščine in bolečine na križu. V vsakem bolnem otroku, v vsakem slabotnem starostniku, v vsakem obupanem migrantu, v vsakem krhkem in ogroženem življenju nas išče Kristus, išče naše srce, da bi nas odpeljal za veselje ljubezni. (10. oktober 2018)

Poziv k zvestobi (prim. 2 Mz 20,14)

Zapoved »Ne prešuštvuj« je poziv k zvestobi. Noben človeški odnos namreč ni pristen brez zvestobe in vdanosti. Frančišek pravi, da se ne more ljubiti samo, dokler mi koristi, kajti ljubezen se izraža ravno onkraj praga lastne koristi, ko se daje vse brez zadržka. Zvestoba je zato lastnost svobodnega, zrelega in odgovornega človeškega odnosa. Šesta zapoved nas poziva, naj pogled obrnemo v Kristusa, ki nam lahko s svojo zvestobo odvzame naše prešuštno srce in nam podari zvesto srce. V njem in samo v njem je ljubezen brez zadržkov in sprememb, popolna podaritev brez oklepajev in vztrajnost sprejemanja vse do konca. Iz njegove smrti in vstajenja prihaja naša zvestoba, iz njegove brezpogojne ljubezni prihaja stalnost v odnosih. Iz občestva z njim, z Očetom in s Svetim Duhom, prihajata občestvo med nami in zmožnost živeti naše odnose v zvestobi, sklene papež. (24. oktober 2018)

Ljubi s svojimi dobrinami (prim. 2 Mz 20,15)

Ne obstaja kultura, v kateri bi tatvina in goljufija z materialnimi dobrinami bili dovoljeni. Zato papež odpira širše razumevanje te zapovedi v luči krščanske modrosti glede posedovanja dobrin. Papež citira člen 2402 iz KKC, češ da so dobrine stvarstva namenjene vsemu človeškemu rodu. Ne kradi torej pomeni ljubiti s svojimi dobrinami, izkoristiti svoja sredstva za ljubezen. Tvoje življenje bo tako postalo dobro in lastnina bo postala zares dar. Življenje ni čas za posedovanje, ampak za ljubezen. Frančišek spomni, da se sam Kristus, čeprav je bil Bog, ni ljubosumno oklepal svoje enakosti z Bogom, ampak je sam sebe izpraznil (Flp 2,6-7) ter nas s tem obogatil. (7. november 2018)

Zaupaj v Resničnega (prim. 2 Mz 20,16)

Osmo zapoved prepoveduje pačenje resnice v odnosih z drugimi. Živeti nepristno komunikacijo je težko, saj preprečuje odnose in ovira ljubezen. Kjer je laž, ni resnice. Toda, kaj pomeni govoriti resnico, se sprašuje papež. Pomeni biti iskreni? Ali pa biti natančni? To najbrž ni dovolj, kajti lahko smo iskreni v zmoti ali pa natančni v podrobnosti, a smisla celote ne razumemo. Včasih se opravičujemo in pravimo: Rekel sem to, kar sem čutil. Res je, vendar smo absolutizirali svoj zorni kot. »Ne pričati po krivem« pomeni živeti kot otroci Boga, kajti On nikoli ne zanika samega sebe in nikoli ne govori laži. Pomeni torej pustiti, da se v vsakem dejanju pokaže velika resnica, da je namreč Bog Oče in se mi lahko zanesemo nanj. Človek v vsakem svojem dejanju potrjuje ali zanika to resnico. Iz našega zaupanja v Boga, ki je Oče in me ljubi, nastane moja resnica in jaz postanem resnicoljuben in ne lažnivec, konča Frančišek. (14. november 2018)

Ne žéli (prim. 2 Mz 20,17)

Zadnja, dvojna zapoved, niso samo zadnje besede, ampak mnogo več: to je sklenitev potovanja skozi Dekalog, ko se dotaknemo središča vsega, kar nam je z njim izročeno. Ne žéli ne hiše, ne žene bližnjega, ne njegovega hlapca in dekle, ne njegovega vola in osla, ne česar koli, kar pripada tvojemu bližnjemu. Zadnji zapovedi torej ni dodane neke nove vsebine. Napotka »ne žéli žene in ne česar koli, kar pripada tvojemu bližnjemu«, sta že skrita v zapovedi o prešuštvovanju in kraji. Kaj je torej namen teh besed? Papež razlaga takole. Naloga vseh zapovedi je, da pokažejo na mejno področje v življenju, na mejo, onkraj katere človek uničuje samega sebe in bližnjega, s tem pa iznakazi tudi svoj odnos z Bogom. Če greš onkraj, uničuješ sebe, uničuješ tudi odnos z Bogom in odnos z drugimi. Z zadnjo zapovedjo je v ospredju dejstvo, da vsi prestopki zra- stejo iz skupne notranje korenine – hudobnih želja. Dekalog se v zvezi s tem vidikom pokaže kot jasen in globok. Na koncu prispe do srca in če to ni svobodno, vse ostalo ni dovolj. In to je ravno izziv: osvoboditi srce vseh teh hudobij in slabosti. Naloga svetopisemske Postave ni slepiti človeka, da ga bo dobredna pokorščina pripeljala do neke izumetničene in nedosegljive rešitve. Naloga Postave je pripeljati človeka do njegove resnice. Ta resnica, pravi papež, je njegovo uboštvo, saj si takrat želi samo Boga, ki lahko edini prenovi naše srce. (21. november 2018)

NAJBOLJŠI NAČIN, DA MLADIM PRIBLIŽAMO SVETO PISMO IN BESEDO, JE TAKO, DA JO ZAČNEMO ŽIVETI

Pogovor s študentko Heleno Nagode

Helena Nagode je študentka pedagoške fakultete, stara je 23 let. Zadnje leto njen čas zapolnjuje služba, sicer pa rada poje, je soorganizatorka Stične mladih, in ko je le priložnost, odkriva tuje države sveta. Močno se čuti povezana s Cerkvijo, se doživlja Cerkev. Z Božjo besedo se je srečala že v otroštvu. Bolj domača pa je z njo postajala prek duhovnih vaj in drugih srečanj. Danes ji pomaga pri odločanju v vsakdanjem življenju. Življenje z Božjo besedo ji je način, kako želi živeti svoje življenje.

»Mladi, oprostite, če vas pogosto nismo poslušali, če smo vam, namesto da bi vam odprli srce, napolnili ušesa,« je med drugim dejal papež Frančišek ob sklepu sinode za mlade. Kako se danes, mladi – Helena Nagode, počuti v Cerkvi, slovenski Cerkvi?

Sama se kot »predstavnica mladih« imam za Cerkev. Ni vprašanje, ali so mladi skupina v Cerkvi, njena prihodnost – mladi so Cerkev. Če bi vsi tako gledali na mlade, bi verjetno imeli več odgovornosti, glasu ... Ni pa tu prst uperjen samo proti Cerkvi. Tudi mladim nam kdaj zmanjka volje za sodelovanje, mnogo se jih oddalji. Sama sem dolgo časa iskala »mesto v Cerkvi«,

a s popolnoma napačnimi pričakovanjih, na napačnih mestih. Tam kjer si, tam lahko daješ, tam lahko gradiš Cerkev. Če se ne počutiš dobro, ali potem zares daješ vse od sebe? Zagotovo pridejo ovire, ko ti nekdo ne prisluhne, te morda ne jemlje resno. A če so stvari v Božjem načrtu, se bodo zgodile. Naučiti se moramo tudi darovati trpljenje in sprejeti, da je Cerkev čudovita, njeni člani pa tudi grešni.

Na mnoge načine se nas Gospod dotika, nam govori. Vedno znova pa se vračamo k Božji besedi, ki je edinstven način komuniciranja z Bogom. Kako daleč sega tvoj spomin v odnosu do Svetega pisma?

Bežno imam v spominu, da je bilo Sveto pismo v rokah že v osnovni šoli, a tesnejši odnosi s to knjigo so se začeli graditi v času srednje šole. Bila so in so obdobja, ko je pogostejše v mojih rokah, in obdobja, ko se na njej nabere malo več prahu. Duh je voljan, a telo je slabotno 😊

Nisi redovnica, ne študiraš teologije, pa si kljub temu domača z Božjo besedo. Kdo ti je

pomagal odkrivati ta zaklad Božjega dotika in srečevanja z Gospodom in ljudmi?

Z Božjo besedo sem se srečevala že od malega, ko smo z družino ob večerni molitvi tudi kaj prebrali iz Svetega pisma. A ključno vlogo pri res poglavljenem spoznavanju Božje besede je imela s. Rebeka Kenda, ki vodi duhovne vaje v Kanjem Dolu. Tam sem res stopila v pristen stik z Besedo in jo začela tudi sama pogosteje brati in živeti. Kasneje in še danes pa lahko veliko črпам in o Božji besedi odkrivam pri svojem delu za Stično mladih – z vsemi mladimi, ki se trudijo prebirati in živeti Božjo besedo. Kako čudovite stvari se lahko učim od njih. Veliko je bilo tudi drugih priložnosti, duhovnih vaj, spoznavanja skupnosti in skupin, kjer sem se lahko učila o Božji besedi in prek pričevanj ljudi spoznala, da je življenje z Božjo besedo način, kako želim živeti svoje življenje.

Si mlada, študentka, vključena v različne aktivnosti v Cerkvi, posebej vidna je tvoja vloga v pripravi Stične mladih, verjetno pa ti tudi dogajanje v družbi ni tuje. Izzivov ni malo. Pogosto je treba razločevati in se odločati za bistveno. Prisluhniti Svetemu Duhu. Kakšno vlogo ima pri tem Božja beseda? Kaj ti danes pomeni?

Ne samo pogosto – vsak dan pridejo izzivi, v vsakem trenutku se je treba odločati za bistveno. Skušnjave so prisotne v vsakem dnevu: se bom trudila za dobro ali bom pri tem »malo zaspala« in pustila, da me lenoba premaga? Božja beseda mi pri tem pomaga, saj me usmerja, me vodi, da so moja dejanja usmerjena k Bogu in da se trudim biti Njegova pričevalka. Če Besede ne živim, če moja dejanja ne pokažejo moje vere, kaj potem sploh sem. Seveda pa mi je Božja beseda v tolažbo, v spodbudo, da Bog vidi v srce, da odpušča in te je vedno pripravljen sprejeti nazaj. Včasih je tudi nerazumljiva, ogromno je še stvari, ki jih v Svetem Pismu ne razumem, povezav, ki jih ne vidim. Ampak ravno zato tudi pravijo, da je Božja beseda živa – vsak dan nas nagovarja na drugačen način.

Kako bi lahko mladim bolj približali Sveto pismo in bi jim bila Beseda v pomoč za vero in razločevanje v poklicanosti, kot pravi sinoda?

Najboljši način, da mladim približamo Sveto pismo in Besedo, je, da jo začnemo živeti. Ne samo tako na papirju, da bo lepo izpadlo na socialnih

omrežjih in v medijih. Živeti jo moramo tako, da bodo vse naše misli, besede in dejanja odsevala Boga.

Ne pravim, da moramo skakati po ulicah, kot da smo zblazneli, a če bi vsak v krogu svojih najbližjih začel, bi lahko vneli veliko src. Včasih tudi preveč zapademo v miselnost, da je potem življenje pretežko, in nadenemo na obraz trpeče izraze in žalostne barve – nič kaj, kar bi mlade pritegnilo. Sama menim, da moramo biti do mladih iskreni in jim povedati, da je življenje po Besedi težko, da pa le tako lahko živiš v polnosti in izpolnjen.

Sinodalne očete v pripravi in na sinodi mladih je spremljal odlomek iz Lukovega evangelija Učenca iz Emavs. S sodelavci pri naši reviji smo si izbrali kot moto za to številko vrstico »Sam Jezus se jima je približal in hodil z njima.« (Lk 24,15b). Jezus je učenca poslušal, jima razlagal Besedo in jima bil blizu. Kako po tej vrstici Duh govori zate in za vso skupnost, ki bo revijo prebirala?

Zame so to neverjetne besede tolažbe in spodbude, da si Jezus – sam Bog – želi hoditi z menoj, me spremljati na vsakem koraku. Zanj sem ljubljena hči, zame je šel na križ in nadvse si želi, da bi ga v vsakem dnevu sprejela in Mu pustila, da je ob meni. Razumem pa te besede tudi tako, da so nam v družbi in skupnosti dane različne vloge in naloge in da je marsikdo izmed nas poklican, da kot Jezus razlaga besedo in uči druge. Verjetno smo mladi velikokrat razumljeni kot tisti, ki potrebujejo nekoga, da jim razloži Besedo, a je v resnici to lahko že marsikdo izmed nas. Mladi morajo slišati, da jim zaupamo, da tudi oni zmorejo oznanjati in da je to že danes njihova naloga.

Nam lahko razkriješ svoj najljubši dogodek ali vrstico iz Božje besede?

Nimam najljubšega dogodka ali vrstice. Imam vrstice, ki me v določenih življenjskih obdobjih spremljajo in bolj nagovarjajo. V zadnjem času si večkrat odprem Prvo pismo Korinčanom, kjer me trenutno najbolj nagovarja vrstica: »Nasprotno, Bog si je izbral tisto, kar je v očeh sveta noro, da bi osramotil modre. Bog si je izbral tisto, kar je v očeh sveta slabotno, da bi osramotil tisto, kar je močno.« (1 Kor 1,27).

Draga Helena, hvala za tvoje pričevanje in iskrenost, ki si jo podelila z bralci Božje besede danes. Želim ti obilo blagoslova in Očetove ljubezni, ki se po Gospodu razodeva in konkretno uresničuje po Božji besedi!

Pogovarjala se je s. Ivanka Tadina.

»SAM JEZUS SE JIMA JE PRIBLIŽAL IN HODIL Z NJIMA.« (Lk 24,15b)

Duhovnost pri nogah

*Beseda edina
lahko razlaga
Besedo.
Kristus, edini
razlagalec
Pisma, lahko
poveže
posamezne
dele v celoto.
V Njem so
namreč vse
obljube Pisem
postale
resničnost. On
je izpolnitev
in dopolnitev
postave in
prerokov, On je
novo življenje,
zato lahko
celotno Sveto
pismo beremo
in razlagamo
samo v ključu
Kristusa,
mrtvega in
Vstalega
– Živega, ki ga
je potrebno
izkusiti in
srečati.*

Tokrat vstopamo v izjemno močan in globok odlomek, ob katerem lahko le ponižno molimo in prosimo, da bi kakor dvema učencema tudi nam Gospod odpiral oči in bi Ga spoznali. Da bi Kristus resnično po veri prebival v naših srcih in bi tako, ukoreninjeni in utemeljeni v ljubezni, mogli z vsemi svetimi doumeti, kolikšna je širokost in dolgost in visočina in globočina, ter spoznati Kristusovo ljubezen, ki presega spoznanje, da bi se izpolnili do vse Božje polnosti (Ef 3,17-19). Po tej polnosti namreč žeja človeško srce.

Na poti iz Jeruzalema

Učenca prav tisti dan, ki v resnici nima več zato-na, ker je prvi dan novega stvarjenja, odhajata iz Jeruzalema po poti, ki pelje iz mesta odrešenja. Za njiju je to mesto še vedno mesto bolečine, razočaranja in slepe ulice. Križ je zanju še konec. Potrebna bo pot, da bosta tudi sama križ spoznala kot ključ za vrata Kraljestva in veselja. Potreben bo Vstali, da bo njun beg spremenil v romanje.

Na tej poti iz Jeruzalema se torej človeška narava spušča in žalosti, ker je izkusila lastno omejenost in konec. Beži iz skupnosti, ker je ogrožena in ker ne najde utehe svoji bolečini. Odhajata dva, vendar med njima ni občestva. Bolečina in nerazumevanje ju razdvaja, da se pogovarjata, a ne slišita. Razpravljata med seboj. V grščini beseda razpravljati pomeni »iskati skupaj, prerekati se«. Človek, ki ima še od greha zaprte oči, ne prepozna Resnice, četudi se mu ta približa, pa tudi v sobratu ne prepozna brata, temveč se z njim prepira. Ker boli.

Ta dva ubežnika sta podoba nas vseh. Poleg Kleope je učenec brez imena, da bi se vsak od nas lahko postavil v tega človeka, ki še išče svoje ime in svojo identiteto. Človek je torej sam, ogrožen, razočaran in se zato oddaljuje od ostalih, odhaja iz »vrta«, v katerega je bilo kakor seme položeno

Telo, in begajoče odhaja v neznani Emavs. Ta sestop lahko primerjamo s sestopom »nekega človeka, ki je šel iz Jeruzalema v Jeriho in je padel med razbojnike.« (Lk 10,25-35). Da bi ozdraveli, nas je moral Drug zagledati, se nas usmiliti, se približati in nam odpreti oči ter srce. Moral je priti Samarijan.

Pot evangelizacije

In medtem ko sta se pogovarjala in razpravljala, se jima je približal sam Jezus in hodil z njima. Ni ju grajal, ni ju napotil nazaj, ni ju popravljal. Preprosto hodil je z njima stran od Jeruzalema, kakor Pastir, ki zapusti Očetovo naročje, da gre ven in poišče vseh devetindevetdeset izgubljenih bratov (prim. Mt 18,12-14). Učenca sta tako simbol celotnega človeštva, ki ga Vstali išče in kliče, vstopa vanj in z njim hodi. Tako dolgo, kolikor človek potrebuje. Vstali ne hiti, ne prehiteva, spoštuje našo »počasnost v srcu«. Ko se Bog približa človeku, nikoli ne vdira, ampak hodi skupaj z njim, dokler ga ta ne povabi v svoj dom, v svoje meso. Hodi in posluša. Kajti moč spremljanja, moč oznanjevanja Besede je samo v načinu, ki nam ga Beseda sama pokaže. Človek išče najprej poslušalca in mesto, kjer jih nekdo sliši in sprejme, da so, kjer so. Vstali učenca še celo spodbuja, naj ne skrivata ničesar, ampak vso svojo grenkobo srca izlijeta predenj: »Kakšni so pogovori, ki jih imata med seboj po poti?«

Šele potem, ko učenca povesta vse svoje strahove in razočaranja, z njima začne obed besede. Potem, ko je človek izpraznjen sitosti laži, se v njem prebudi lakota po Resnici. In začel je z Mojzesom in vsemi preroki ter jima razlagal, kar je napisano o njem v vseh Pismih.

Beseda edina lahko razlaga Besedo. Kristus, edini razlagalec Pisma, lahko poveže posamezne dele v

celoto. V Njem so namreč vse obljube Pisem postale resničnost. On je izpolnitev in dopolnitev postave in prerokov, On je novo življenje, zato lahko celotno Sveto pismo beremo in razlagamo samo v ključu Kristusa, mrtvega in Vstalega – Živega, ki ga je potrebno izkusiti in srečati. Ni namreč dovolj, da nam pripovedujejo drugi. Učenca nista verjela ne ženam ne Petru, ki so grob našli prazen. Potrebovala sta izkušnjo Živega, tako kakor jo mi vsi.

On, ki išče, hoče biti iskan

Medtem so se približali vasi, kamor so potovali. On pa se je delal, kakor da gre dalje. On, ki je prvi sestopil iz Očetovega naročja, da bi poiskal izgubljenega človeka, ki se spušča iz Edena, se pusti iskati in povabiti. Vedno bo prvi, ki bo iskal brate, prvi, ki bo šel in hodil kamor koli bo potrebno, in vendar se pred vrati srca ustavi. Potrka, vendar ne vstopi nepovabljen. »Glej, stojim pred vrati in trkam. Če kdo sliši moj glas in odpre vrata, bom stopil k njemu in večerjal z njim, on pa z menoj.« (Raz 3,20).

Učenca ga povabita in skupaj se usedejo za mizo drugega obeda, obeda kruha. Med učencema, ki sta se prepirala, ker njune oči še niso bile odprte za lepoto in sta njuni srca še ždeli v bolečini krivice, se usede On, ki je nosil naše bolezni in si naložil naše bolečine (prim. Iz 53,4), jih odnesel na križ, nam pa vrnil novo življenje. Samo skozi Kristusa, ki edini krivico in bolečino pretvarja v milost in blagoslov, lahko drugega vidimo kot brata. On edini ozdravlja slepoto greha in našo goloto oblači v Božji sijaj, da sebe in druge ne vidimo več gole in ogrožene, ampak oblečene in ljubljene, ki smejo prebivati skupaj.

Tujec, kruh in brat

Vstali se torej skrije v tujca, v kruh in v brata. Tam, kjer ga težko spoznamo, in tam, kjer je potrebna ponižnost in hrepenenje srca, da bi videlo. V to vstopa On, vzame, blagoslovi, razlomi in daje. Samega sebe. Naša pot se izteče v evharistiji in tam se začne. Tam edino spoznamo, kdo v resnici smo, in tako resnično izkušamo občestvo celotnega novega ljudstva – Cerkve.

Jezus izgine izpred njunih oči, da s tem pokaže, kako ne bo več ob nas, ampak v nas. Učenca sta sprejela Kruh in postala Kristus, ikona Očeta pred svetom. Srečanje z živim Kristusom, ki segreva naša srca in odpira oči za našo in naših bratov resnico, nas vedno spremeni. In pošlje ven, ponovno na pot.

Še tisto uro sta vstala in se vrnila v Jeruzalem ter našla zbrane enajstere in tiste, ki so bili z njimi.

Vrneta se torej k ostalim, kajti njuno mesto je v občestvu. Vrneta se v mesto, ki nič več ni mesto velikega petka in obupa, ampak mesto velikonočnega jutra in neminljivega veselja. Vstali bo vedno tisti, ki ne spreminja situacije, ampak pogled nanjo. Ozdravlja oči in vrača pogled, da vse dobiva nov pomen, in naša človeška zgodovina postaja čudovita zgodba odrešenja.

Poslanstvo

Pot, ki sta jo prehodila učenca, je pot, ki jo hodi vsak izmed nas. Pot slepote, greha, razočaranja, iskanja, spraševanja, kreganja in blodenja, pa tudi pot srečanja, razpoznavanja obiskov Vstalega, lomljenja kruha, besede in lastnega življenja, vračanja in ustvarjanja občestva ter misijon.

Pot se namreč ne konča v Jeruzalemu, temveč pelje naprej, na tolike poti življenja, k tolikim bratom tega sveta. Učenci so potem, ko sebe prepoznajo v Vstalem in Vstalega v sebi, poslani. V svet. Ven iz Jeruzalema, s koraki, ki pa niso več beg ali zmedeni tek, temveč postanejo »ljubke noge glasnikov, ki prinašajo mir, veselo novico in oznanjajo rešitev« (prim. Iz 52,7). Odhajajo kakor živi evangelij, kot sestavljena in enotna Beseda, ki je življenje samo. Da bi zaledenela srca in počasni um za neskončno Božjo ljubezen do nas ogreli in mu vrnilo lepoto življenja, ki se ponovno dviga in zaključi na zlatem trgu nebeškega Jeruzalema, kjer bomo vsi, združeni v Jagnjetu, zrl Očeta. On bo naša dokončna izpolnitev in dopolnjenost. Takrat bodo naše oči videle in zrle Lepoto, ki ne pojenja.

Vstali bo vedno tisti, ki ne spreminja situacije, ampak pogled nanjo. Ozdravlja oči in vrača pogled, da vse dobiva nov pomen, in naša človeška zgodovina postaja čudovita zgodba odrešenja.

POMEN HRANE V SVETEM PISMU¹

»Človek ne živi samo od kruha.«

(5 Mz 8,3)

Jesti za isto mizo v Svetem pismu označuje pripravljenost sprejeti nekoga kot sebi enakega, kot prijatelja.

Sveto pismo vabi k spoznanju, da so v življenju pomembnejše stvari, kot je *lehem*, kruh, a pogostost te besede in njenih izpeljank v svetopisemskih besedilih in širše – kdo npr. ni slišal za Betlehem, »hišo kruha« – jasno kaže na njegovo pomembnost.

Prehranjevanje je temeljna človeška potreba, ki je pomembno sooblikovala vsako kulturo, v preteklosti še bolj kot danes. Hrana v Svetem pismu predstavlja ne le pomembno zgodovinsko in kulturno presečišče – številni pomembni dogodki, opisani v Svetem pismu, so se zgodili »za mizo«

– temveč doživi tudi pomembno teološko transformacijo. Človekova usoda – padec in odrešenje – je tako naslikano prav s hrano: »Vzela je torej od njegovega sadu in jedla, dala pa je tudi možu, ki je bil z njo, in je jedel.« (1 Mz 3,6). Tudi dogajanje ob koncu časov je podrobno naslikano z mesijansko gostijo (Iz 25,6-8). Jezus v govoru o ponovnem prihodu predstavlja kot temeljni kriterij sodnega dne prav odnos do hrane: »Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta! Prejmite v posest kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta! Kajti lačen sem bil in ste mi dali jesti, žejen sem bil in ste mi dali piti ...« (Mt 25,34-35).

Jesti za isto mizo v Svetem pismu označuje pripravljenost sprejeti nekoga kot sebi enakega, kot prijatelja. »Ko so pismouki med farizeji videli, da je z grešniki in cestnarji, so rekli njegovim učencem: »Kako to, da je s cestnarji in grešni-

¹ Matjaž, Maksimilijan. 2018. Od puščave do mize – od gline do življenja. V: Samo Skralovnik in Marjetka Bedrač, ur. Od puščave do mize: razstava Biblične arheološke zbirke Teološke knjižnice Maribor ob 50. obletnici Enot v Mariboru, 125. Maribor: Center judovske kulturne dediščine Sinagoga; Teološka fakulteta, Enota v Mariboru.

ki?« (Mr 2,16; prim. Mt 9,11; Lk 5,30). Ko Jezus obeduje z grešniki, sporoča, da grešnika, torej slehernika, sprejema kot prijatelja. Podobno je v današnji kulturi. Si lahko priključite v spomin podobno, kako skupaj obedujeta klošar in politik ali direktor banke? Morda najbolj očitna in tudi najlažje preverljiva metoda pa je domača kuhinja, hladilnik. Odgovor na vprašanje, komu dovolite, da sam brska po vašem hladilniku, je odgovor na vprašanje, kdo je vaš bližnji.

Telesne potrebe kot (Božji) smerokaz

V Stari zavezi primarne potrebe, povezane z obstojem, ali druge iz človeka izhajajoče instinktivne težnje označuje koren *'wh*, npr.:

»David je začutil veliko žejo (*'wh*) in je rekel: »Kdo mi bo dal piti vode iz betlehemskega vodnjaka, ki je pri vratih?« (2 Sam 23,15).

Motiv ni prilastitev (posestvo lastnine) *per se*, ampak (za)užitje določene dobrine (npr. mesa, vode) ali kakovosti življenjskega sloga (npr. brezskrbnosti, preskrbljenosti, udobja). Dinamika se odvija na področju telesnih potreb in označuje mnogoličnost potreb, povezanih z obstojem in ohranitvijo. Definiramo jo lahko kot težnjo po ohranitvi (v različnih oblikah), saj izraža življenjski dinamizem, ki žene človeka k izpolnitvi njegovih vitalnih potreb.

V primerih, ko telesne potrebe postanejo vodilo, ki določa človeka, njegov pogled na svet in njegovo ravnanje v svetu – v nasprotju s sledenjem Božji volji – dobi isti koren negativen pomen:

»Drhal, ki je bila med njimi, se je vdala hrepene nju po drugi hrani (*'wh*) in tudi Izraelovi sinovi so spet začeli jokati in govoriti: Kdo nam bo dal jesti meso?« (4 Mz 11,4).

Namesto pričakovane drže zaupanja v Boga, ki jih je izpeljal iz egiptovskega suženjstva, se Izrael (ali na splošno človek) začne pritoževati. Namesto pogleda, usmerjenega v prihodnost, »v deželo, v kateri se cedita mleko in med« (2 Mz 3,8), se ozirajo nazaj v čas suženjstva: »Spominjamo se rib, ki smo jih zastonj jedli v Egiptu, kumar, lubenic, pora, čebule in česna.« (4 Mz 11,5). Tako motiv (kriterij) postane poln želodec, ne osebna in duhovna svoboda.

Človeška želja oz. potreba po hrani je legitimna in sama po sebi nikakor ni grešna, vendar ne sme postati merilo in cilj človeškega življenja. Izrael (človek) je poklican k višjemu cilju, ne le zadovoljevanju primarnih človeških potreb:

»Poniževal te je in te stradal, pa te hranil z mano, ki je nisi poznal in je niso poznali tvoji očetje; pokazati ti je hotel, da človek ne živi samo od kruha, kajti človek živi od vsega, kar prihaja iz GOSPODOVIH ust.« (5 Mz 8,3).

Izraelu se toži po egiptovski hrani – telesni preskrbljenosti za ceno ponovnega suženjstva – namesto po Božji besedi. Zato želja ne označuje zgolj telesne potrebe, ampak iz tega stanja izhaja jočo egocentrično in uporniško držo: »Ali ne bi bilo boljše za nas, če bi se vrnili v Egipt?« In govorili so drug drugemu: »Postavimo si poglavarja in vrnimo se v Egipt!« (4 Mz 14,3-4). Greh je v dejstvu, da je Izrael svoje lastne želje in telesne potrebe, dobesedno poln želodec, postavil pred voljo Boga. Sicer legitimni potrebi in želji, želji po dobri in okusni hrani, so dovolili, da postane ovira na poti njihovega klica kot Božjega ljudstva. Z željo po materialnem in telesnem udobju in potešitvi so (za)dušili zvestobo Božjim načrtom – želja s tem postane ovira na njihovi poti k polnosti življenja.

»Blagor lačnim in žejnim ...« Boga (prim. Mt 5,6)

Ob tem ne smemo spregledati izjemno pomembnega dejstva, da isti koren izraža ne le telesne potrebe, ampak tudi najvišje človeško hrepenenje –

Odgovor na vprašanje, komu dovolite, da sam brska po vašem hladilniku, je odgovor na vprašanje, kdo je vaš bližnji.

hrepenenje po Bogu. Koren po eni strani torej izraža temeljne potrebe telesa, po drugi pa hkrati najglobljo človeško potrebo – po Bogu:

»Moja duša hrepeni (*'wh*) po tebi [GOSPOD Bog] ponoči, duh v moji notranjosti te išče zgodaj zjutraj.« (Iz 26,9).

Ker je človeka v njegovi celovitosti s fizičnimi in duhovnimi potrebami ustvaril Bog, lahko hrepenenje in iskanje Boga označimo kot najglobljo potrebo. Podobno Jezus blagruje lačne in žejne pravičnosti (Mt 5,6), pri čemer hoče pokazati, da je intenzivnost hrepenenja po pravičnosti (Bogu) enaka osnovni človekovi potrebi po hrani in pijači. To pomeni, da se v Svetem pismu hrepenenje oz. telesna potreba po hrani in Bogu označuje z istim besediščem, kar nikar ne smemo razumeti kot naključje, temveč kot pomembno semantično-

-teološko vozlišče, ki pripravlja prostor srečanju človeka in Boga v resničnosti življenja, tj. za mizo.

S tem imamo najprej v mislih konkretno mizo – življenje večine ljudi starih ljudstev se je vrtelo okoli zagotavljanja hrane, njene pridelave, spravila, priprave in zaužitja – takoj zatem liturgično »mizo«. Hrana ima v Svetem pismu tako pomembno vlogo, da lahko izrečemo naslednjo trditev: v resnici ni bilo dovolj, da si je Bog Svetega pisma nadel podobo človeka, moral se je spremeniti v hrano, v kruh (evharistijo). Tako ni naključje, da judovski pashalni obed predstavlja okvir, kjer se je »moralo« dopolniti Božje delo odrešitve, kjer je bila sklenjena Nova zaveza, tj. za mizo: »Medtem ko so jedli, je Jezus vzel kruh, blagoslovil, razlomil, dal učencem in rekel: ›Vzemite, jejte, to je moje telo.‹ Nato je vzel kelih, se zahvalil, jim ga dal in rekel: ›Pijte iz njega vsi. To je namreč moja kri zaveze, ki se preliva za mnoge v odpuščanje grehov.‹« (Mt 26,26-28). Spominjanje ni le obnavljanje preteklosti, ampak *ponavzočanje* (liturgični »danes«); tako preteklost v obhajanju postane sedanost – ob hrani.

Tako torej vidimo, da se je ob »človekovemu odnosu do hrane razvijal tudi njegov odnos do najbližjih, do družbe in do svetega. Ob hranjenju se ni razvijala le tehnika pridelovanja in priprave hrane, temveč tudi morala, etika in teologija. Človek je prav ob hrani doživil tako svojo končnost in odvisnost kot tudi svojo ustvarjalnost ter poklicanost v presežno – v odnos.« (Matjaž 2018).

Hrana ima v Svetem pismu tako pomembno vlogo, da lahko izrečemo naslednjo trditev: v resnici ni bilo dovolj, da si je Bog Svetega pisma nadel podobo človeka, moral se je spremeniti v hrano, v kruh (evharistijo).

JEFTE – MOŽ, KI SE JE PREHITRO ZAoblJUBIL

Zgodba o Jefteju je zapisana v enajstem poglavju Knjige Sodnikov. Jefte je nezakonski otrok, je sin vlačuge. Kljub temu ga je oče pripeljal v svojo hišo. A ker so ga polbratje črtili, je pobegnil v deželo Tob. Tam pa se je okoli njega zbrala skupina malopridnežev in hodila z njim. Vse to se je dogajalo v času po Józuetovi smrti, ko »ni bilo kralja v Izraelu; vsak je delal, kakor se je zdelo prav v njegovih očeh« (Sod 17,6; 18,1; 19,1; 21,25). Ko so se Izraelci zapletli v pretep z Amónci, so se Gileádci odpravili v deželo Tob, da bi Jefteja pripeljali domov, upajoč, da bi jih s svojo četico malopridnih pretepačev obranil pred Amónci. V zameno za to so ga postavili za svojega poglavarja. Jefte se s svojo vardo odpravi v bitko. Bitke se ne boji, saj je v stalnem boju za preživetje na tujem ozemlju, videti je skoraj navdušen. V zanosu svečano priseže Bogu: »Če mi res daš Amónove sinove v roke, bodi GOSPODOV tisti, ki mi pride prvi naproti skozi vrata moje hiše, ko se v miru vrnem od Amónovih sinov. Daroval ga bom kakor žgalno daritev.« (Sod 11, 30-31).

Pri pozornem branju Sod 11 vidimo, da je Jefte v pogajanjih z Amónci zelo dobro argumentiral zgodovino spora med Amónci in Izraelci. Vidi se, da pozna izročilo, da ve, da je Izraelec, sin Zaveze, zato ne dopusti potvarjanja zgodovine (predstavljajmo si rojaka tu na sončni strani Alp, ki bi znal vsaj sam sebi tako dobro razložiti našo veroizpoved).

Njegova zaobljuba pa je bila nepotrebna in zelo poganska. Ker so Izraelci šele pred kratkim prejeli pravne in teološke okvire svoje vere, Jefte še ne pozna svojega Boga, ne pozna Postave. A ker je spomin na Izhod in Mojzesa še precej živ, so se mogli ravnati po Gospodovi volji vsaj v najbolj kritičnih situacijah. Bog je obljubil Abrahamu, da bo iz njegovega potomstva ustvaril narod z zgodovinsko nalogo: živeti monoteizem ter pričevati o edinem Bogu, ki je svet, torej drugačen od poganskih bogov. Poganski bogovi so bili povsem enaki svojim častilcem, bili so grešni. Stvarjenjski miti starih narodov dajo slutiti, da je stvarstvo nastalo iz medsebojnih sporov med bogovi, iz

njihovega medsebojnega vojskovanja, jeze in maščevanja. Poganski bogovi drug drugemu kradejo, speljujejo žene, drug drugemu morijo otroke ... So podkupljivi in veliki hedonisti.

GOSPOD pa je drugačen. Ne prodaja uslug, se ne da podkupiti in prepričati s še tako dolgo molitvijo in rotnjem. Svojemu ljudstvu je dal jasno vedeti: »Ko prideš v deželo, ki ti jo daje GOSPOD, tvoj Bog, se nikar ne uči posnemati gnusobe tistih narodov! Naj se ne najde pri tebi nihče, ki bi sina ali hčer žrtvoval v ognju, ki bi opravljal vedeževanje, zarotoval, razlagal znamenja ali čaral ali izgovarjal uroke ali klical duhove umrlih in druge duhove ali povpraševal umrle za svet. Kajti GOSPODU je gnusoba, kdor koli dela te reči, in zaradi teh gnusob jih bo GOSPOD, tvoj Bog, pregnal pred teboj. Popoln bodi z GOSPODOM, svojim Bogom!« (5 Mz 18,9-13).

Popoln pomeni zrel. Verovanje poganov je magično, je nezrelo in nevredno poštenjaka. Jefte pa je storil prav to, na kar ne bi smel niti pomisliti – darovati GOSPODU »tistega, ki mu pride prvi naproti skozi vrata, ko se v miru vrne od Amónovih sinov«. Njegova zaobljuba je znamenje verske nevednosti, morda tudi bahaštva.

Jefte je v boju zmagal, kot mož beseda je izvršil zaobljubo. A skozi vrata v Micpi mu je prva prišla naproti hči edinka, ki pa je sprejela očetovo voljo. S prijateljicami se je najprej umaknila v gore, da so objokovale njeno devištvo, nato pa je Jefte izvršil svojo zaobljubo. V spomin nanjo je nastal običaj, da so dekleta vsako leto štiri dni žalovala za Jeftejevo hčerjo.

Jeftejeva zgodba je pomembna kot svarilo: naša vera naj bo v skladu z razumom, ni nam treba početi nerazumnih dejanj in suženjsko klečeplaziti pred našim Bogom. Našega Boga ni treba podkupovati, ni treba prisegati. Bog svojim otrokom daje milost tudi takrat, ko spijo. Naše bogoslužje lahko primerjamo »živi verigi«: iz Božjih rok ali rok bližnjega sprejemati ljubezen in jo podajati naprej. Ne pozabimo preučiti naše veroizpovedi, da jo bomo znali tudi razložiti bratom in sestram, ki jo znajo samo recitirati (moliti).

BOŽJA BESEDA JE ŽIVA

»Enkrat v bližnji prihodnosti bomo pa čisto zares zagrizli v knjigo Razodetja in jo obdelali do potankosti!« je stavek, ki sem ga v kakšni od »mogh« mladinskih skupin v zadnjih letih precejkrat slišala. Pa navadno ne zato, ker bi nas tako zelo nagovarjala videnja Janeza evangelista o koncu sveta, ampak, ker je kakšni skupini pri igranju bibličnega kviza običajno ravno vprašanje iz zadnje knjige Svetega pisma preprečilo zmago. Priznam, da smo še vedno daleč od tega, da bi knjigi prišli do dna, se je pa kar nekaj generacij mladih zaradi igre srečalo vsaj z besedo paruzija in si poskusilo predstavljati, kakšen bo v resnici ponovni Jezusov prihod in kako bi ga želeli doživeti. Če seveda odmislim, da smo se ob drugih vprašanjih iz »lažjih svetopisemskih knjig« dotaknili kar nekaj tem, ki so se povezovale z izkušnjami, ki smo jih v določenem trenutku živeli.

Ne predstavljam si, da Božja beseda na tak ali drugačen način ne bi bila vpletena v delo in srečevanja z mladimi. Kako bi sicer gradili odnos z Bogom, ga spoznavali, če ne bi za to uporabljali glavnega vira podatkov? Konec koncev je Sveto pismo tisto, kar mladinsko pastoralno delo dru-

gačno od ostalega mladinskega dela, je dodana vrednost, ki jo lahko mladostnemu iskanju ponudimo kristjani. Modrost dobrega odločanja, mirno sobivanje v družini s starši, gradnja trdnih odnosov s soljudmi, zmanjšanje stresa, iskanje svojega poslanstva ... je samo nekaj tem, ki so mladim blizu in na katere Sveto pismo daje odgovore. Hkrati pa je tudi večna uganka za tiste, ki spremljamo mlade, kako jim približati več 1000 strani drobnega tiska brez slik, in to v času, ko prevladujeta televizija in računalnik.

Čeprav bi kdo dejal, da situacija ni videti obetavna, pa je zame pravi užitek odkrivanje različnih načinov, ki se lahko uporabijo, da nam Božja beseda zleze pod kožo. Zdi se, da mora vsaka skupina (če ne celo vsak posameznik) pri tem najti svoj izraz. Nekaj let nazaj se je pri nas vse vrtelo okrog tega, kako zgodbe Stare in Nove zaveze prepoznati v sodobnem dogajanju. In tako smo ustvarjali gledališke predstave, ki smo jih uporabili za Miklavža, za uvode pri svetih mašah, za povezovalni program na koncertih in predstavah, za kateheze na oratoriju in sobotnih dnevih, ki jim pri nas rečemo FRODO; Noetova zgodba, prilika o

Modrost dobrega odločanja, mirno sobivanje v družini s starši, gradnja trdnih odnosov s soljudmi, zmanjšanje stresa, iskanje svojega poslanstva ... je samo nekaj tem, ki so mladim blizu in na katere Sveto pismo daje odgovore.

Avtor fotografije: Arhiv Adama – tečaj angleščine z duhovnostjo, Kančevci

usmiljenem Samarijanu, Mojzesova zgodba, Kristusova pasija ... jih je samo nekaj od pripravljenih. Njihova prednost je tudi v tem, da ostanejo. In tako smo letos pri srečanju otrok s prijaznim decembrskim svetnikom lahko ponovili Jezusovo pripoved o usmiljenem očetu. In na vajah presečno odkrivali (potem, ko smo prebrali original in nato še prirejeno verzijo), na kaj vse je bila pozorna generacija izpred let, ki jo je pripravila, in kako bi stvar zvenela danes, da bi bila otrokom blizu.

Zopet drugič in z drugimi smo v Sveto pismo vstopali čisto študijsko, s svinčnikom in različnimi pripomočki – tiste z žilico za potovanja in čudenje nad naravnimi lepotami sveta so prevzeli zemljevidi in značilnosti krajev, ki so omenjeni v knjigi vseh knjig. Podčrtovanje, beležke ob robu, komentarji na post-it listkih, majhne risbice ... so delali Biblijo bolj njihovo in seveda bolj pisano, hkrati pa branje bolj počasno in skoncentrirano. Drugi so prek spleta iskali, kaj vse je in česa vsega ni v njej – in potem so tisti, ki so navdušeni nad mačkami (ki jih v Svetem pismu ni omenjenih) morali priznati zmago ljubiteljem psov (ker pa nastopajo v njem). Brskanje za značilnostmi, prebiranje in smeh na primer ob različnih bolj ali manj zabavnih imenih ali citatih (fantje so zelo hitro za svoja vzeli modrega Siraha in Pridigarja) ter igranje raznih kvizov, ki jih je na spletu ogromno, je tako utrjevalo prepričanje, da Bog prihaja v konkretni prostor in čas ter prepleta zgodbe posameznikov, da bi prek njih pisal veliko zgodbo odrešenja. In seveda, da sodobna tehnika ni nasprotna veri, ravno nasprotno – lahko nam omogoči, da hitreje pridemo do podatkov, ki so skoraj povsod na dosegu roke. Čeprav smo tudi ugotavljali in še ugotavljamo, da jo premalokrat uporabljamo za branje Svetega pisma.

Spet tretji so prijateljevanje s Svetim pismom začeli na drugem koncu. Prek knjig, še bolj pa filmov in zgodb, ki so bile prikazane v njih, so iskali povezavo s svetim besedilom, ki pripoveduje največjo zgodbo vseh časov – zgodbo Boga Stvarnika, ki je postal eden izmed ustvarjenih. In dobrih knjig in filmov kot tudi umetniških – slikarskih, kiparskih, glasbenih del, povezanih s Svetim pismom, ki lahko spodbudijo pogovor v skupini, se še vedno najde kar precej. Ko smo bili letos na romanju v Rimu, smo lahko tekmovali v tem, da smo odkrivali za kipi v cerkvah biblične like in

Avtor fotografije: Arhiv Adama – tečaj angleščine z duhovnostjo, Kančevci

njihove dogodivščine. Hkrati pa se ob tem učili pravih in nepravilnih reakcij in dejanj v določenih situacijah, ki se lahko zgodijo tudi nam.

Pa ni vse delo in dogajanje, povezano s Svetim pismom na sceni mladih, vedno v prvi vrsti namenjeno mladim. Vsaka tri leta nam na primer zgodbo iz Svetega pisma prinaša tema na oratoriju, ki je v prvi vrsti namenjen otrokom, mnogi za duhovne vaje vzamejo za osnovo svetopisemski del, da bi otrokom približali določene vrednote. Če pa animatorji želijo dobro izpeljati teden oziroma dneve, morajo najprej sami razumeti temo in najti poudarke, ki jo delajo uporabno tudi danes. »Ko pridem domov, bom pa v celoti prebral Jožefovo zgodbo iz Stare zaveze!« je za sklep tedna z otroki dejal eden od animatorjev, ki ga je očkova zgodba nagovorila. Tako je iz skupne uporabe Svetega pisma prestopil med tiste, ki jim postaja prisluškovanje Božji besedi ob Svetem pismu del vsakdana.

Ob vsem tem pa ne gre zanemariti, če ne celo dati na prva mesta, zgled tistih, ki so mladim avtoriteta. Češar ne more narediti animacija ali prigovarjanje, kaj šele prisila, lahko v trenutku uspe priljubljenemu športniku, pevcu, igralcu, duhovniku, soanimatorju ... ki se ne boji javno povedati ali pokazati, da je zanj Sveto pismo veliko bogastvo.

Veliko načinov je, s katerimi se nam odpira pot do tega, da v Svetem pismu prepoznamo Besedo, ki je kljub temu, da je bila napisana že kar lep čas nazaj, še vedno aktualna, živa in namenjena tudi meni, da mi predstavi Boga, ki mi želi biti blizu. Vseeno ostaja skrivnost, kdaj in na kak način se bo koga dotaknila. Zato nikakor ni odveč molitev k Svetemu Duhu tako na začetku prebiranja svetopisemskega odlomka, da bi se nam razodel njegov pomen, prav tako pa tudi za mlade nasploh, da bi bili odprti za delovanje Besede v njihovih življenjih.

Veliko načinov je, s katerimi se nam odpira pot do tega, da v Svetem pismu prepoznamo Besedo, ki je kljub temu, da je bila napisana že kar lep čas nazaj, še vedno aktualna, živa in namenjena tudi meni, da mi predstavi Boga, ki mi želi biti blizu. Vseeno ostaja skrivnost, kdaj in na kak način se bo koga dotaknila.

PREUČEVANJE NEKATERIH SVETOPISEMSKIH SIMBOLOV

Frederic Manns, OFM¹

Sveto pismo, luč

»Tvoja beseda je svetilka mojim nogam, luč moji stezi,« je pel avtor psalma 119,105, ki v vrstici 130 dodaja: »Razkritje tvojih besed razsvetljuje.«

»Gospodovi ukazi [...] razsvetlujejo oči«, vzklika s svoje strani avtor psalma 19,9. Staro zavezo je judovstvo premišljevalo stoletja. Prva Mojzesova knjiga pripoveduje o stvarjenju svetlobe, potem o stvarjenju dveh luči. Judovsko izročilo je trdilo, da je bila ustvarjena luč za človeka premočna. Zato jo je Bog prihranil za Mesijeve dneve. On bo prinesel luč, ki bo razpršila vse temine nevednosti. On bo izjemen razlagalec Božje besede.

Ko so v shodnici prebirali dogodek o daru Tore, je targumska različica Druge Mojzesove knjige

svetopisemsko besedilo obogatila s številnimi prvinami. Nekateri svetlobni pojavi so posebej spremljali Božjo besedo: »Ko je prva zapoved, naj bo slavljen njegovo Ime, prišla iz ust Svetega, je bila kakor eksplozija isker, bliskov in ognjenih plamenov; ognjeni sij na njegovi desnici in ognjeni sij na njegovi levici, ki sta letela in se dvigala na nebeškem svodu.« Božja beseda je podobna ognju, ki se vtisne na tabli zaveze. Avtor 2 Pt 1,19 uporabi simboliko Svetega pisma kot luči za Staro in za Novo zavezo: »Tako je preroška beseda za nas postala še trdnejša in prav delate, da nanjo pazite kakor na svetilko, ki sveti na mračnem kraju, dokler na zasije dan in ne vzide danica v vaših srcih.« Krščanska liturgija uporablja simbol luči za božič, ko praznuje učlovečenje Besede. Luč je prišla v temo. Zvezda, ki vodi modre, je izpolnitev prerokbe iz 4 Mz 4,17.

Origenova razlaga Gospodove spremenitve, v kateri se pojavi svetel oblak, zasluži posebno omembo:

¹ Odlomek iz knjige *Simfonija Besede. Na poti k teologiji Svetega pisma*. Prevedel: Stanislav Zore. 2012. Ljubljana: Založba Brat Francišek.

»Mojzes in Elija sta v svetlem oblaku in oblak ju ovija; stori, da izgineta in ju skrije; in čeprav sta v oblaku, ki ju skriva, ne dasta slišati svojega glasu iz nedrja oblaka, ampak samo Oče govori skozi oblak in samo svetel oblak izraža Očetovo besedo. Tako milost Nove zaveze ovija in varuje postavo in preroke, jih skriva in jih vsebuje. Ovija jih, kar zadeva črko, varuje jih, kar zadeva duha; skriva jih, kar zadeva oblike, vsebuje jih, kar zadeva skrivnosti. Iz tega sledi, da je vse, kar vsebujejo postava in preroški, sprejeto kot nekaj, kar je treba spolnjevati, vendar samo v duhu. Koliko stvari so nam povedali postava in preroški o prihodnji milosti Nove zaveze,

pred prihodom Odrešenika v telesu, ko je bila v oblakih ozračja temačna voda. Ko pa smo enkrat prišli do svetlega oblaka, ko je svetel oblak ovil Mojzesa in Elija, tedaj Mojzes molči, Elija ostaja tiho; skozi svetel oblak odmeva Očetov glas: »Ta je moj ljubljeni Sin, poslušajte ga.« (*Hom. o spremen. 18*)

V homiliji je sijajno predstavljena dialektika o dveh zvezah. Svetel oblak izvrši prenovo. Mojzes in Elija molčita, da omogočita Očetu, da govori. Toda, zakaj Bog govori v temi? Origen odgovarja, da mora biti globina Božjih skrivnosti skrita, da se ne bi dale nevrednim in nevernim, ki bi jih lahko samo popačili in jim nasprotovali.

»ODRINI NA GLOBOKO IN VRZITE MREŽE ZA LOV!«

(Lk 5,4)

5. nedelja med letom:

Lk 5,1-11

Vidimo, da se odlomek precej lahko razdeli v dva dela. Prvi (1-3) se ukvarja z Jezusovim učenjem, medtem ko je drugi dialog med Jezusom in Petrom (4-11). Odlomek spada v tisti del evangelija, v katerem Luka govori o Jezusovem poslanstvu v Galileji (Lk 4,14-9,50). Bralec se pred tem v evangeliju poduči, da Bog vstopa v človeško zgodovino prek »malih« in za družbo nepomembnih ljudi, prek pastirjev (2,8), starih, neplodnih ljudi (1,7), da bi prek njih začel reševati svet (2,10; 3,6). Jezus je Mesija (2,11), ki uči (4,14-30) in dela čudeže (4,31-44). Njegova beseda ima moč (4,32), njegovo poslanstvo je prinesiti ubogim veselo oznanilo (4,18).

V besedilu izstopajo velelniki, kar mu daje izrazito katehetski značaj. Avtor izpostavi glagol »videti«, ki je tudi ključna beseda ob poklicu učencev drugih dveh sinoptikov (Mr 1,16.19), ter nastavi enak prizor: morje, čolni, Jezus, ki uči sede, kakor tisti z oblastjo. Vsi pripovedni elementi nakazujejo, da gre za poklic. Jezus je izrazit protagonist odlomka, kar jasno nakazuje, kdo je tisti, ki kliče med učence. Čeprav se v odlomku pogovarjata samo Jezus in Simon, se Jezus z glagoli vedno znova obrača tudi na njegove tovariše. Prav tako se tudi oni odzivajo na besede, namenjene Simonu. Po čudežnem ulovu se Simonu spremeni ime, postane Peter (prim. Mt 16,18), kar lahko razumemo kot točko, na kateri postane Jezusov učenec. Ne smemo prezreti, da se Simon ob tem čuti kot »grešen človek«. Čudežni ulov rib je torej samo simbol: poklicani čuti neizmerno obdarjenost, ki pa se zdi za človeka pretežka. Enako je pri poklicu prerokov (prim. 2Mz 4,13; Iz 6,5; Jer 1,6), torej so učenci novi preroki. To potrjuje tudi t. i.

religiozni strah (*thambos*), ki je kot beseda izpostavljen na začetku 9. vrstice in ki ne vključuje samo Petra, temveč tudi ostale (»osupnili«). Jezusov »Ne boj se« spet priklič besede, povedane Zahariju (1,13) in Mariji (1,30). S tem torej Jezus daje Petru in ostalim poslanstvo.

Jezus »vidi« človeka. Vidi ga v njegovem dejanskem stanju, med praznimi mrežami njegovega življenja, in mu pomaga tako, da ga pokliče na pot za seboj. Prav nemoč učencev je točka, na kateri zaslišijo Jezusov klic. Prav zato Jezus izbira in kliče predvsem »grešne ljudi«, tiste, ki se zavedajo svojih pomanjkljivosti, ker tako razumejo, da Bog deluje predvsem tam, kjer je prisotna človekova nemoč. Odgovor na njegov klic je, kakor vidimo, »loviti ljudi«, ustvariti skupnost, saj Jezus resda kliče posamič, učenci pa odgovarjajo tako, da gredo za njim vsi.

Jezus, pomagaj mi svojo nemoč razumeti kot klic, naj zaupam Vate in v tvojo moč; da te povabim v svoje rane in pustim, da iz njih narediš tisto, kar je potrebno.

VPRAŠANJA

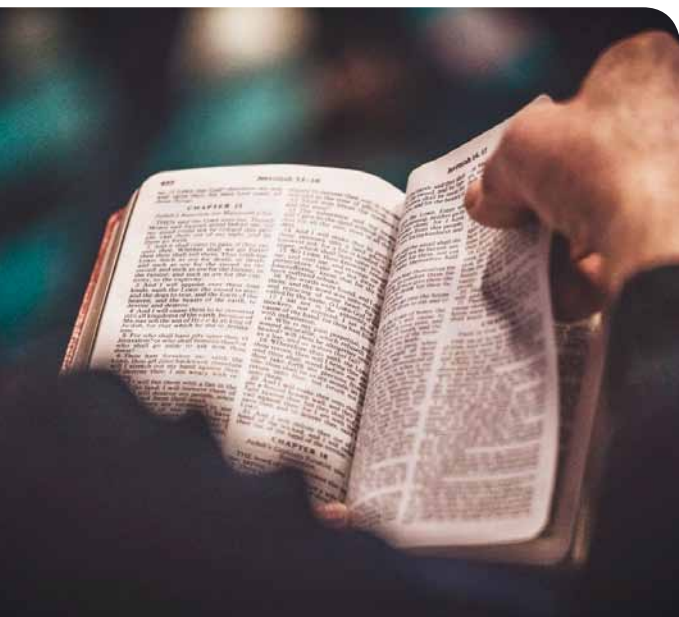
Kakšnega me Jezus vidi danes?

Kako me danes Jezus kliče?
Kaj zame pomeni »loviti ljudi«?

V katerih primerih sem v svoji nemoči
začutil Božjo bližino?

Kdaj lahko zaradi svoje nemoči ustvarjam
skupnost?

HIERONIMOV SPREHOD PO STARI ZAVEZI

Hieronim – naš spremljevalec

V letu, ko se spominjamo 1600. obletnice Hieronimove smrti, se zato – sploh pa, ker je ta veliki ljubitelj Božje besede prihajal iz naših krajev – še pogosteje oziramo k njegovim spisom, da bi se naužili nekaj njegove predanosti in znanja pri preučevanju Božjega sporočila, zapisanega v 72 knjigah Svetega pisma.

V *Pismu* 53¹ Hieronim odgovarja duhovniku Pavlinu, kasnejšemu škofu v Noli, na njegovo prošnjo, da bi ga naučil razlagati Sveto pismo. Sam se mu pri tem ponudi za spremljevalca: »Nisem tako predrzen in bedast, da bi si obetal, da bi te besede, ki imajo trdne korenine v nebesih, dojel in da bom njihov sad pobral že na zemlji, pač pa priznavam, da to hočem, in povem, da si prizadevam. Nočem biti za učitelja, ponujam se samo za spremljevalca. Učimo se na zemlji reči, ki nam bo njih spoznanje ostalo tudi v nebesih.« (*Pismo* 53.10.2)

V sredini pisma najdemo čudovit Hieronimov pregled knjig Stare zaveze, kjer se na kratko pomudi pri vsaki ter v njej izpostavi to, kar je njega osebno najbolj navduševalo.² Se odpravimo na ta sprehod z njim?

POTOVANJE PO STARI ZAVEZI (*Pismo* 53.8)

Peteroknjižje

1.
Zelo jasna je Prva Mojzesova knjiga, v kateri je opisan nastanek sveta, začetek človeškega rodu, razdelitev zemlje, zamenjava jezikov in prihod hebrejskega ljudstva v Egipt. Razumljiva je tudi Druga Mojzesova z desetimi nadlogami, z desetimi zapovedmi, z Božjo postavo, polno skrivnosti. Na dlani je tretja Mojzesova, kjer vsaka daritev, da, skoraj vsak zlog, Aronova obleka in ves levitski red, diha jo nebeske skrivnosti.

2.
Ali Četrta Mojzesova knjiga ne obsega skrivnosti ljudskega štetja, Baalamove prerokbe in dvainštirideset postaj v puščavi? Ali tudi Peta Mojzesova, druga postava in predpoda evangelijske postave, ne obsega prejšnjega tako, da je vendarle vse iz starega prenovljeno? Tako daleč sega Pentatevh. Apostol se hvali, da hoče s temi petimi besedami govoriti v Cerkvi (prim. 1 Kor 14,19).

Zgodnji preroki

3.
Job, zgled potrpežljivosti, kakšne skrivnosti zajema s svojimi besedami! S prozo začne, v verzih nadaljuje, v nevezani besedi končuje. Slehera beseda je polna globokega pomena. Vstajenje mesa, o drugem naj ne govorim, tako napoveduje, da o njem nihče ni jasneje in določneje pisal.

¹ Slovenski prevod latinskega izvirnika pisma je vzet iz izdaje: *Svetega Hieronima izbrana pisma*, 1. del. Prevedel: Franc Ksaver Lukman. 1941. Celje: Družba sv. Mohorja.

² Hieronim v ta kanon ne vključuje devterokanoničnih knjig, prim. njegov *Prologus in Libro Regum* (*Prologus Galeatus*).

Pravi: »Vem, da moj odrešenik živi in da bom poslednji dan vstal iz zemlje. Znova me bo obdala moja koža in bom v svojem mesu gledal Boga. Jaz sam ga bom gledal, moje oči ga bodo zrle in ne kdo drug. To upanje hranim v svojih prsih.« (Job 19,26-27).

4.

Prihajam k Jozuetu, Navejevemu sinu, ki je bil Gospodova predpodoba ne samo po dejanjih, ampak tudi po imenu. Šel je čez Jordan, razdejal sovražna kraljestva, razdelil zmagovitemu ljudstvu deželo in s posameznimi mesti, trgi, gorami, rekami, potoki in mejami, daje opis duhovnega kraljestva Cerkve in nebeškega Jeruzalema. Količno knezov je v knjigi Sodnikov, toliko je predpodb. Moabka Ruta izpolnjuje Izaijevo prerokbo: »Pošljite jagnjeta vladarju dežele, iz Sele skozi puščavo na goro hčere sionske.« (Iz 16,1).

5.

Samuelovi knjigi z Ēlijevo smrtjo in Savlovim samomorom kažeta na odpravo stare postave in spričujeta v Sadoku in Davidu sveto skrivnost novega duhovništva in novega kraljestva. Malahim, to je Tretja in Četrta knjiga kraljev,³ opisujeta judovsko in izraelsko kraljestvo od Salomona do Jehonija in od Jerobeama, Nebatovega sina do Hošea, ki so ga odvedli v Asirijo. Če pogledaš zgodovino, so besede preproste. Če pa pogledaš pomen, ki je v besedah skrit, se pripoveduje, kako majhna je Cerkev in kako jo krivoverci napadajo.

Mali preroki

6.

Dvanajst prerokov, zgnetenih v eno tesno knjigo, so predpodoba za vse kaj drugega, kakor se kaže po črkah. Ozej pogosto omenja Efraim, Samarijo, Jožefa, Izraela in ženo nečistnico, otroke nečistovanja in prešuštnico, zaprto v moževi spalnici, ki dolgo sedi kakor vdova in v žalni obleki pričakuje moža, da bi se vrnil.

7.

Joel, Batuelov sin, opisuje, kako gosenica, brezkrilna in krilata kobilica in rja pustošijo deželo in kako se bo Sveti Duh razlil nad božje hlapce in dekle, ko bo prejšnje ljudstvo pokončano. Razlil naj bi se namreč v dvorani na Sionu nad sto dvajset vernikov. Teh sto dvajset, do katerih se lahko

pride s seštevanjem števil od ena do petnajst,⁴ da število petnajstih stopenj, ki jih skrivnostno obsega Psalterij.⁵

8.

Amosa, pastirja in kmeta, ki trga robidnice (Am 7,14), ni mogoče označiti z malo besedami. Kdo namreč utegne primerno izraziti tri ali štiri pregrehe Damaska, Gaze, Tira, Idumeje, Amonovih in Moabovih sinov in na sedmi in osmi stopnji Judovih in Izraelovih? Govori rejenim kra- v- am na gorah samarijanskih in pričuje, da se bo večja in manjša hiša porušila.

9.

V prikazni gleda (Gospoda), kako je napravil kobilice, in Gospoda, stoječega na ometanem trdnem zidu, in kljuko za sadje, ki je pritegnila kazni nad grešnike in lakoto nad deželo, toda ne lakote po kruhu in ne žeje po vodi, ampak po Božji besedi. Abdija, kar pomeni božji hlapec, grmi proti okrvavljenemu Edomu in proti zemeljskemu človeku. Njega, ki je zmeraj sovražil brata Jakoba, prebode z duhovno sulico.

10.

Jona, prelepi golob, ki je bil s svojo nesrečo na morju podoba Gospodovega trpljenja, kliče svet k pokori in napoveduje zveličanje poganom pod imenom Niniv. Mihej, Moračan, Kristusov sodedič, napoveduje konec razbojnikovi hčeri in pripravlja obleganje zoper njo, ker je po licu udarila Izraelovega sodnika. Nahum, tolažnik sveta, opominja krvavo mesto in mu napoveduje, da bo razdejano, potem pa pravi: »Glej na gorah noge veselega oznanjevalca in oznanjevalca miru.« (Nah 1,15).

11.

Habakuk, hrabri in neupogljivi borec, stoji na svoji straži in stopa na stolp, da bi videl Kristusa na križu, ter pravi: »Njegovo veličastvo pokriva nebo in njegova hvala napolnjuje zemljo. Svit postaja kakor svetloba, iz njegove roke mu izhajajo žarki, tam je skrivališče njegovi moči.« (Hab 3,3-4).

12.

Sofonija, oprezujoči, ki pozna Gospodove skrivnosti, sliši vpitje, ki prihaja od ribjih vrat, tuljenje z drugega konca in klanje z gričev. Napoveduje tudi

³ Danes Prva in Druga knjiga kraljev.

⁴ Ob seštevanju vseh zaporednih števil od 1 do 15 dobimo vsoto 120.

⁵ Petnajst gradualnih, stopniških psalmov (Ps 119–133).

prebivalcem v možnarju, da bodo tulili, ker je umolknilo vse kanaanejsko ljudstvo in so izginili vsi, ki so bili zakopani v srebro (prim. Sof 1,10-11).

13.

Agej, praznični in veseli, ki se je v solzah, da bo v radosti žel, obnavlja razdejani tempelj in uvaja Boga Očeta, ki takole govori: »Pretresel bom vse narode, prišli bodo zakladi vseh narodov in to hišo bom napolnil s slavo, govori Gospod nad vojskami.« (Ag 2,7).

14.

Zaharija, ki se spominja svojega Gospoda, marsikaj prerokuje, gleda Jezusa, oblečenega v umazana oblačila, kamen s sedmimi očesi in zlat svečnik s prav toliko svetilkami, kolikor je bilo očeš, in dve oljki na desni in levi strani oljnice (prim. Zah 3,3,9; 4,2); ko se mu prikažejo še konji, rdeči, črni, beli, pisani in razpršene efraimske četverovprege ter jeruzalemski konj (prim. Zah 6,2,3; 9,10), napoveduje ubogega kralja in prerokuje, da bo sedel na žrebetu tovrnega živinčeta (prim. Zah 9,9).

15.

Malahija, zadnji izmed vseh prerokov, odkrito govori, da bo Izrael zavržen in bodo poklicani pogani: »Nimam veselja z vami, govori Gospod nad vojskami, ne ugaja mi daritev iz vaših rok. Kajti od sončnega vzhoda do njegovega zahoda je veliko moje ime med narodi in na vseh krajih se bo v mojem imenu zažigalo kadilo in se bo darovala čista daritev.« (Mal 1, 10-11).

Veliki preroki

16.

Kdo bi mogel doumeti ali razložiti Izaija, Jeremija, Ezekiela in Daniela? Prvi med njimi, zdi se mi, ne tke prerokbe, marveč evangelij. Drugi govori o mandljevi šibi, zakurjenem loncu od polnočne strani in leopardu, ki izgubi svoje lise (prim. Jer 1,11.13; 13,23), in spleta iz različnih stihov četverno abecedo.⁶ Tretji, to je Ezekiel, je začetek in konec knjige zavil v tako nedoumljivost, da Hebrejci teh poglavij z začetkom Prve Mojzesove vred pred tridesetim letom ne berejo. Daniel, ki je zadnji med štirimi velikimi preroki, poznavalec

⁶ Mišljene so štiri Jeremijeve Žalostinke, kjer so začetne črke posameznih stihov razporejene po vrstnem redu hebrejske abecede.

časov in zgodovinar vsega sveta (prim. Dan 2,29-45), z jasno besedo napoveduje kamen, ki se bo brez rok odtrgal z gore in tako strl vsa kraljestva.

Spisi

17.

David, naš Simonid, Pindar in Alkaj, tudi naš Flak, Katul in Seren,⁷ s svojo liro opeva Kristusa in s harfo na deset strun zbujajo vstajajočega od mrtvih. Salomon, miroljuben in Gospodov ljubljene, popravlja nravi, uči, koliko so stvari vredne, povezuje Cerkev in Kristusa ter poje sladko poročno pesem svete zakonske zveze.

18.

Estera, predpodoba Cerkve, reši ljudstvo nevarnosti in po usmrtni Hamana, ki pomeni krivico, poznejšim rodovom zapusti veliko gostijo in praznični dan za dediščino (prim. Est 7,10; 9,19). Knjiga Paralipomenon,⁸ to je posnetek Stare zaveze, je tako pomembna in takšna, da bi se osmešil, kdor bi se brez nje drznil trditi, da pozna Sveto pismo. Pri posameznih imenih in besednih zvezah se omenjajo dogodki, ki so jih Knjige kraljev izpustile, in se pojasnjujejo nešteta vprašanja evangelija.

19.

Ezra in Nehemija, to je od Gospoda poslani pomočnik in tolažnik, sta stisnjena v eno knjigo; obnovita tempelj, pozidata mestno obzidje; in vsa tista množica ljudstva – ki se vrača domov: duhovniki, leviti, Izraelci in prozeliti, razdeljeni po rodovih – dela na obzidju in stolpih. Onadva nekaj o tem javno povesta, nekaj pa ohranita kot skrivnost.

⁷ Prvi trije so bili veliki liriki grške literature, drugi trije pa rimske.

⁸ Prva in druga kroniška knjiga.

SVETOPISEMSKA SKUPINA V ŽUPNIJI KOČEVJE

Člani svetopisemske skupine v župniji Kočevje

Avtor fotografije: Anton Ferlic

Skupina se je začela srečevati leta 1983 na pobudo g. Franca Dovča, ki je skupino kot laik tudi vodil. Prvi mentor je bil kaplan Jože Stržaj, tudi kasnejši mentorji so bili večinoma kaplani, včasih pa se jim je pridružil tudi župnik. G. Marjan Lampret je najprej prevzel mentorstvo kot kaplan, nato pa za nekaj časa tudi kot župnik. Za njim je skupino več let spremljal tudi župnik Tone Gnidovec. Potem je za nekaj časa mentorstvo prevzela katehistinja Tina Knežič, poročena Priselac. Ker se je s poroko preselila drugam, se je skupina, ki je bila tudi številčno močno oslabela, za skoraj eno leto prenehala srečevati.

Srečanja svetopisemske skupine so potekala enkrat mesečno. Na začetku je bilo v skupini okoli petnajst članov, kasneje osem, nazadnje le še štirje. Temo oz. odlomke za branje sta skupaj določala vodja laikov in mentor. Delali so po različnih metodah. Začeli so s Kraševčevo, po kateri so Sveto pismo obravnavali najprej po osebah, nato po dogodkih.

Pod mentorstvom kaplana Antona Jamnika so nekateri člani skupine pripravili referate: *Literarni pregled prerokov Stare zaveze, Egipčanski Jožef in njegova rodbina, Sveti Pavel in njegova zgodovina, Žalostinke ...* in jih predstavili na srečanju. Ko so zaključili s Kraševčevo metodo, so na srečanjih

prebirali Božjo besedo nedelje, ki je sledila dnevu rednega mesečnega srečanja. O vsaki temi so tudi obširno razpravljali.

Pod mentorstvom kaplana Slavka Judeža je svetopisemska skupina na nedeljo Svetega pisma dvakrat pripravila razstavo različnih izdaj Svetega pisma, s kaplanom Francijem Aličem pa so obiskali razstavo o Svetem pismu v Narodni galeriji v Ljubljani.

Svetopisemska skupina je pred nekaj leti dejavno sodelovala tudi pri izvedbi več mini svetopisemskih maratonov.

Pred tremi leti je dozorela želja, da se spet začnemo srečevati. Nekdanji člani svetopisemske skupine so pretežno ostareli in se srečanj niso mogli udeleževati, zato smo pričeli s t. i. branjem Božje besede (BBB). Skupina se redno srečuje vsak teden ob četrtkih po večerni sv. maši. Vanjo smo posebej povabili vse, ki redno berejo Božjo besedo pri bogoslužju. Teh je v župniji okoli trideset. Žal večina bralcev še ni našla časa za to skupino. Kaj pri njej počnemo? Najprej preberemo vse odlomke Božje besede prihodnje nedelje. Po vsakem odlomku je tišina, med katero si podčrtujemo, delamo klicaje in vprašaje, pišemo opombe ... Nato se pogovorimo o vsebini, rdeči niti, poudarkih in o tem, česar ne razumemo. Srečanje je pogosto polno smeha in dobre volje. Vsako srečanje pričnemo in končamo z molitvijo. Redno se nas k branju Božje besede zbere nekje med šest in osem. Pretežno se srečanj udeležujejo ženske, redkega obiska moških smo zelo veseli. Srečanja redno vodim župnik, v preteklih letih sta občasno pomagala kaplana Dejan Pavlin in Matej Gnidovec, po potrebi vskoči tudi s. Barbara Šelih. Čeprav sem predlagal tudi kakšno drugo metodo dela s Svetim pismom in kakšen bolj študijski pristop, so udeleženske skupine izrazile željo, da delamo tako kot doslej tudi v prihodnje. Zanje je namreč postalo srečanje BBB nepogrešljivi del priprave na nedeljo. Kadar srečanje slučajno odpade, pravijo, da nedelja ni takšna, kot bi morala biti. Bogu hvala za to izkušnjo. Privoščimo jo še mnogim drugim.

Začetki pisanja Pisma in številke v njem

Kako in kdaj je bilo Sveto pismo napisano, združeno? Kdo je razdelil Sveto pismo v poglavja in verze? Zakaj in kdaj je bilo to storjeno?

Tem vprašanjem je skupna predpostavka, da so Sveto pismo napisali ljudje. Upravičeno sklepamo, da so besedila, za katera verujemo, da je v njih Božja beseda, nekoč napisali neki ljudje. Bog jih ni izročil ljudem kot že dovršeno delo. Zato je dobro vedeti, kolikor je to mogoče dognati, kdaj so ti spisi nastajali in kakšni ljudje so jih pisali. Posebna zgodba je, kako so se ohranili skozi stoletja.

Najstarejši zapisi na pergament ali papirus se seveda niso ohranili, arheologi pa so odkrili na kamenu vklesane stare napise, ki jih nihče ni spreminjal. Po arheoloških načelih je mogoče ugotoviti, koliko so stari. Te lahko strokovnjaki primerjajo z besedilom Svetega pisma. Zato je danes bolj ali manj sprejeto, da so najstarejši deli Stare zaveze bili zapisani v 8. stoletju pr. Kr., glavnina pa šele po vrnitvi iz Babilona, v 5. in 4. stoletju. Seveda mislim tu na besedila v hebrejskem jeziku. So pa Izraelci prihajali v stik z veliko starejšimi pesmi in zgodbami v drugih jezikih starega Bližnjega vzhoda. Strokovnjaki odkrivajo te literarne vplive v vsej Stari zavezi.

V vprašanju je pomenljiva beseda »združeno«. Nakazuje, da je to slovstvo nastajalo postopno, da so številni ljudje posamezne dele sedanjih »knjig« Svetega pisma razporejali in urejali, iz prvotnih enot delali nove. Rečemo jim redaktorji, a le po njihovem delu jih moremo ocenjevati in ceniti. V nekaterih delih se različne sestavine, »robovi« in »šivi« dobro vidijo, če znamo kritično brati. Zdaj vemo, da je prvo poglavje Svetega pisma nastalo dokaj pozno v primerjavi z drugimi deli.

Novo zavezo so pisali v grškem jeziku in najstarejši del je verjetno Prvo pismo Tesaloničanom, drugi menijo, da je to Pismo Galačanom. To bi bilo v petdesetih letih prvega stoletja po Kristusovem rojstvu. Evangeliji in drugi spisi Nove zaveze so nastajali pozneje, tja do začetkov drugega

stoletja. Ohranjali in razširjali so spise s prepisovanjem – vse do iznajdbe tiska v 15. stol po Kr. Ob prepisovanju nujno prihaja do pomot in napak. Stroka, ki se ukvarja z variantami v rokopisih in rekonstruira prvotno stanje, se imenuje tekstna kritika.

Danes sprejeta delitev na poglavja in vrstice je nastala razmeroma pozno. V 11. stoletju je Stephan Langton, kancler pariške univerze in poznejši nadškof v Canterburyju (+ 1228), razdelil celotno besedilo latinskega prevoda Biblije na poglavja. Bolj ali manj posrečeno je sledil smiselnim enotam v besedilu. Od takrat so v teologiji lahko navajali besedila iz Svetega pisma ne le po tem, iz katere knjige je bilo kaj vzeto, ampak tudi, iz katerega poglavja v posamezni knjigi. To oštevilčeno delitev so splošno uporabljali tudi ob uvajanju tiska. Tiskar Sante Pagnini je leta 1528 razdelil v verze poglavja Stare zaveze, za Novo zavezo pa je to delo opravil šele Robert Estienne leta 1555. Vendar ima Dalmatinova Biblija iz 1584 navedena po številkah le poglavja, nima pa še vrstic. Ščasoma so številčenje, ki je bilo prvotno samo za latinski prevod, sprejeli tudi v druge prevode in celo v tiskane izdaje hebrejskih, aramejskih in grških izvirnikov.

In čemu naj bi služile te številke, ki pogosto nastopajo skupaj z okrajšanimi naslovi knjig? Ko se je Jezus pogovarjal s Saduceji o vstajenju mrtvih, je kot dokaz navedel »pripoved o grmu« (2 Mz 3; Mr 12,26; Lk 20,37). Grm je torej beseda, ki kaže na tretje poglavje Druge Mojzesove knjige. Tako so se sklicevali na določene odlomke rabini, mi pa imamo danes številke poglavij in vrstic. Dobro je vedeti, da so rabini že davno imeli preštete vse vrstice hebrejske Biblije. Naš sistem oštevilčenih poglavij in verzov nam prihrani veliko truda in časa pri navajanju in iskanju mest v Svetem pismu. To ima pomen za teologijo, bogoslužje in osebno branje Svetega pisma. Če imam napisane kratice za knjige in številke poglavij in vrstic, se lahko znajdem v vsaki izdaji Svetega pisma v katerem koli jeziku, izdaji, natisu ali formatu.

S PASTIRJEM NA POTI OBČESTVA

Papež Frančišek v apostolski spodbudi Veselite in radujte se opominja, da »razločevanje nima namena odkrivati, kaj bi še lahko dosegli v tem življenju, ampak, kako bi bolje izpolnili poslanstvo, ki nam je bilo zaupano s krstom.«

Prepoznati moramo, kaj je iz krstne milosti in kaj od sveta; to pa na koncu pomeni, da smo se pripravljene odpovedati vsemu. A razločevanje ne sme biti naporno. Razločevanje je osvobajanje.

Udeleženci duhovnih vaj v Stični

Avtorica fotografije: Jana Podjavoršek

Svetopisemske duhovne vaje so vsakokrat priložnost za prebiranje Besede v občestvu. Na teh, ki so jeseni pod naslovom *S Pastirjem na poti Občestva* potekale v cistercijskem samostanu v Stični, je bilo vodilo *prebirati Sveto pismo v občestvu Kristusovega telesa, v katerega smo po krstu vcepljeni*, še posebej poudarjeno. »Božja Beseda po Duhu vabi človeka – posameznika, da se potopi v njeno občestvenost, se v njej očisti nerodovitnega individualizma in se odpre Drugemu,« je zapisal voditelj prof. dr. Maksimilijan Matjaž in dodal še drugo vodilo – *Sveto pismo je treba brati v ključu velike noči*. »Velikonočno branje Svetega pisma je pozorno na prehode iz teme k luči, iz stiske v rešitev, iz osamljenosti v občestvo – iz smrti v življenje.«

Kdo bi nam mogel na tej poti stati ob strani bolj čvrsto kot evangelist Luka, ki v svojem evangeliju

veselja odkriva Kristusa kot dobrega Pastirja, ki se želi slehernemu približati natanko tam, kjer je. Luka uvidi, kako individualizem ovira krščanstvo, saj zamegli zavest, da se življenje množi, ko se daruje. Zato svari pred farizejskim in herodovskim kvasom, ki ju v današnjem času papež Frančišek prepozna v gnosticizmu in pelagianizmu kot sovražnika svetosti, ko v apostolski spodbudi *Veselite in radujte se* kliče k občestveni veri, ki se rojeva iz tega, da smo s Pastirjem.

Ko se s hrepenenjem odpremo Besedi, da bi jo poslušali, moramo razločevati med kvasom farizejev, ki je hinavščina (Lk 12,1), in kvasom, ki ga je vzela žena (Lk 13,20-21), da se je vse prekvasil. Ta njen kvas je resnica, namen, odnos. Dogaja se v Občestvu. Medtem ko hinavščina gradi videz in podobo, resnica gradi življenje. Papež Frančišek v apostolski spodbudi *Veselite in radujte se*

(174) opominja, da »razločevanje nima namena odkrivati, kaj bi še lahko dosegli v tem življenju, ampak, kako bi bolje izpolnili poslanstvo, ki nam je bilo zaupano s krstom.« Prepoznati moramo, kaj je iz krstne milosti in kaj od sveta; to pa na koncu pomeni, da smo se pripravljene odpovedati vsemu. A razločevanje ne sme biti naporno. Razločevanje je osvobajanje. Glede svetosti papež spodbuja (32), naj se je ne bojimo, saj »nam ne bo vzela ne moči, ne življenja, ne veselja«. Nasprotno, v njej bo vsak postal to, kar je želel Oče, ko ga je ustvaril. Z besedami evangelista (Lk 10,20): »Veselite se, ker so vaša imena zapisana v nebesih«.

Dobri pastir

Ob priliki o Dobrem Pastirju se vsakdo sprašuje: Kdo sem jaz? Kakšna je moja vloga? Se Jezusu bližam kot cestnarji in grešniki, da bi ga poslušal? Godrnjam kot farizeji in pismouki, ker obeduje z »nevrednimi«? In v nadaljevanju: Sem izgubljena ovca? Na to vprašanje najbrž sploh ni mogoče odgovoriti drugače kot pritrdilno. Pa vendar: Se zavedam, da me nekdo išče, da me želi najti, da me bo zadel na rame? Ali pa sem ena od preostalih devetindevetdesetih ovac in boleham za sindromom pridnega kristjana, ki je vedno tu, skoraj inventar, vedno na razpolago? Ki nič več ne preverja, ker mu je vse samoumevno, in sploh ne opazi, da ena sestra manjka? In če mi je že mar za izgubljeno, jo iščem le zato, da ji polomim noge, da bi ji ne padlo več na pamet *izgubiti se*? Ali skušam biti kot Dobri Pastir? Se počutim odgovornega zanj? Sem se sposoben razdajati? Se zavedam, da je vse podarjeno, tudi ljubezen, ki je sad Svetega Duha? Sprejeti moram resničnost, da sem izgubljena ovca, a tudi ena od devetindevetdesetih, in ugotoviti, koliko je v meni pastirja, da lahko tudi sama darujem, podarjam.

Ko samega sebe presojamo v luči Svetega pisma, vidimo, kako na nas gleda Dobri Pastir. To je odsev prvotnega dobrega Božjega načrta. Pastir, ki me išče, dviguje tudi mojo podobo. Ko nam želi Jezus oznaniti, kako Bog biva v nas, kako življenje spregovori življenju, kako ljubezen prebudi ljubezen, kako se srce dotakne srca, govori v prilikah, da bi ostali svobodni. Ko želi, da se spreobrnemo, to ne pomeni, da moramo postati drugačni. Spreobrnjenje pomeni obrniti se h Gospodu v molitvi

in mu priznati, da ga potrebujemo. Odločitev *spreobrniti se bom* je farizejska. Prepoznati in sprejeti moram, da Boga potrebujem. Bog želi, da to čutimo in se tega zavedamo. Odpuščanje, novo življenje nam more dati samo Bog. Moje je le, da začutim, da sem v grehu, in želim ozdraviti.

Božje kraljestvo

Srčika vseh prilik je oznanilo Božjega kraljestva. Jezus ne pove, kaj to je. Pove pa, kaj se dogaja, kaj občutimo, če smo v njegovem območju. V stari Zavezi se Bog razodeva z močjo. To, kar se rodi iz sile, ni dolgega veka, zdrži le do prve stiske. Z nastopom Sina se konča čas starozaveznega oznanjevanja. Kateheza o Božjem Sinu omogoči sestop v našo resničnost. Jezus nas je, tako kot učence, poklical, da bi bili z Njim. Biti z Njim je bistvo Občestva, je udeleženosť, ki omogoča rodovitnost, oznanjanje Besede... Kristus nam je že dan. Moramo se samo prepeljati z Njim na drugo stran, kamor nas vedno znova vabi.

Pripeljati se na drugo stran je prav to – spoznanje, da ne moremo graditi na svoji moči, ampak se moramo potopiti Vanj in prepustiti Bogu. Na razkorak med tem, kar bi »moral še storiti« in med preprosto »biti« sin oziroma hči, kaže vrsta svetopisemskih odlomkov. Omenimo le (Lk 10,25), kjer nek učitelj postave v starem prevodu sprašuje: »Učitelj, kaj naj storim, da dosežem večno življenje?« Pravilneje bi bilo kot v novem prevodu vprašati: »Učitelj, kaj naj storim, da podedujem večno življenje?« Deduje lahko le, kdor je sin ali hči. Prepoznati se moramo kot sinovi, hčere. Tega smo že deležni.

Izgubljeni in zvesti sin

O tem, kako do nas pristopa hudi duh in zakaj je potrebna čuječnost, je spregovorila Anja Kastelec. Bog nam z odrešenjem poklanja svobodo, da se na to, kar se nam dogaja, odzovemo ne zgolj skladno z našo človeško, meseno in duševno naravo, ampak skladno z dostojanstvom, ki nam ga podarja z našo božjo, to je duhovno naravo. Kar nas hudi duh nagovarja prijazno (in to je najpogostejše), je to lahko hujše, kakor če nas obsede tako, da je potreben eksorcizem. Ker je prijazen, sploh na opazimo, kaj se nam dogaja.

Kateheza o Božjem Sinu omogoči sestop v našo resničnost. Jezus nas je, tako kot učence, poklical, da bi bili z Njim. Biti z Njim je bistvo Občestva, je udeleženosť, ki omogoča rodovitnost, oznanjanje Besede...

Zbrali smo se pred tem našim Očetom, ki hrepeni, da bi se mi ljubili med seboj in dovolili, da nam tudi On kaj pove. Božje življenje – Duh, ki se pretaka v nas, vodi v odnos z Očetom, z drugimi in samim seboj in nas nikoli ne zapusti.

V priliki o izgubljenem in zvestem sinu srečamo dva sinova, ki očeta ne dojemata kot očeta. Prvi, lahkomišeln in radoživ – nekaj simbol cestnarjev in grešnikov – in vidi v očetu uspešnega podjetnika, od katerega zahteva svoj delež, ki bi ga kot sin tako ali tako dobil. Prvotna skušnjava, ki se ji preda, dobiva vse bolj konkretno podobo, izdelava strateški načrt in ga izpelje. Greh je storjen. Iluzija lagodnega življenja nekaj časa traja. A ker je odnos z očetom pretrgan, je sin odtrgan tudi od izvira blagostanja. Nazadnje se hrani še z rožiči in preplavi ga občutek sramu. »Šel je vase,« zapiše evangelist. Ta »iti vase« je točka razločevanja. Prej, ko se zgodi, bolje je. Od tod naprej vodita dve poti: vrnitev v odnos ali ponavljanje greha, kar vodi v zasvojenost.

»Vrnil se bom k očetu,« sklene izgubljeni sin, in ko je bil še daleč, mu oče steče nasproti. To je naš Bog. Pobere nas iz blata in nam priredi svatbo.

Z drugim sinom je skoraj še huje. Je suženj pravil, postave, morale – simbol farizejev in pismoukov – vidi v očetu gospodarja, ki ga zatira. Ko se vrača s polja, se bliža hiši, ki jo omejujejo stene, ne domu, v katerem živijo odnosi. Ne zmore se veseliti bratove vrnitve, ne ve, da ima tudi on očeta, h kateremu se lahko vrne ... A tudi nanj oče čaka, da se obrne k njemu, da ga prepozna. Kdor ima očeta, ima lahko brata. Dokler ta odnos ni vzpostavljen, je brat »ta tvoj sin«. Šele ko je vzpostavljena vertikala oče – sin, je živa tudi horizontala – »ta tvoj brat«.

Kako pa mi? Pripravljeni smo marsikaj žrtvovati, da bi nas Bog ubogal, da bi ravnal po naši volji. Vseeno je, ali smo mlajši ali starejši brat, Bog nas čaka, da se spreobrnemo. Še več, kliče nas, da bi sami postali oče. To pa se zgodi, ko te ta drugi, ki je tvoj brat, ne ogroža več, ko si odrešen, ko si v Božjem naročju. Šele takrat se lahko vprašam, kaj lahko storim, da bo »ta moj brat« našel pot k Očetu in tako postal »ta moj sin«.

**Vstal bom
in šel
k Očetu**

Vsak zase ve, katere so daljne dežele, kjer smo tavalili kot izgubljeni sinovi. Vsak ve za trenutek, ko je sklenil: »Vstal bom in šel k očetu in mu rekel: Oče, grešil sem zoper nebo in pred teboj.

Nisem več vreden, da bi se imenoval tvoj sin.« (Lk 1,18-19).

Zbrali smo se pred tem našim Očetom, ki hrepeni, da bi se mi ljubili med seboj in dovolili, da nam tudi On kaj pove. Božje življenje – Duh, ki se pretaka v nas, vodi v odnos z Očetom, z drugimi in samim seboj in nas nikoli ne zapusti. Izgubljeni sin, ki je »vstal«, še ni vedel, kdo je Oče, ampak je pogrešal dom; prisluhnil je vzgibu in šel na pot. Spotoma je razmišljal, kaj bo rekel očetu: »Oče grešil sem ..., samo sprejmi me, pa čeprav za hlapca«. Tudi mi si ne upamo preprosto priti k Bogu in tehtamo, kaj od nas pričakuje in kaj lahko mi pričakujemo od srečanja z Njim. Razmišljamo o kazni, ki nas čaka, On pa nam pripravlja gostijo. Oče nam pokaže, da ga nikoli nismo izgubili. Sprejema nas, čeprav je za nas to nekaj nedoumljivega. Ta Ljubezen nas hoče odrasle in nam pusti svobodo, daje sandale, da se sami odločimo, ali bomo vstopili na gostijo ali šli po svojo, v pogubo.

Izgubljeni sin si je upal vstopiti. Zavedal se je svoje ranjenosti. Oče ne pregleda njegovih ran, vendar že vidi svatbo, ki jo pripravlja. Izmiti hoče rane, ki smo si jih sami zadali, pa tudi tiste, ki so nam jih zadali drugi. Ne želi jih izbrisati, ampak preoblikovati. Kot Oče svojemu Sinu naredi, da so njegove rane povečane. Tudi rane izgubljene-ga sina so posvečene, saj Ljubezen nikoli ne preneha iskati ljubljene-ga. Bog je Bog veselja, ki ne pozna ujetosti in konca. Za njega je vse nov začetek. On je dal svojega Sina, da se lahko veselimo na gostiji. Človeštvo bo znova doživelo svatbo, saj je bilo za to ustvarjeno.

VOLILNI OBČNI ZBOR SLOVENSKEGA BIBLIČNEGA GIBANJA

Občni zbor Slovenskega bibličnega gibanja (SBG) je bil v sredo, 28. novembra, pri Sv. Jožefu v Celju. Ker je potekal v sklopu rednega srečanja Biblične šole *Evangelii gaudium*, se ga je udeležilo kar lepo število članov. Dosedanja predsednica gibanja s. dr. Snežno Večko je predstavila dejavnosti gibanja v zadnjem obdobju in za novega predsednika v dogovoru z Upravnim odborom SBG predlagala dr. Maksimilijana Matjaža. Zbor članov je predlog soglasno sprejel.

Novi predsednik se je najprej zahvalil vsem predhodnikom in članom Upravnega odbora za dolgoletno požrtvovalno delo. Gibanje, katere ustanovitelj je Slovenska škofovska konferenca, je bilo uradno ustanovljeno na prvem zboru članov 9. oktobra 1993 na Sveti Gori. Diplomno z nazivom častnega člana SBG so prejeli: prvi predsednik dr. Rudi Koncilija, ki je gibanje vodil 15 let, s. dr. Večko, ki je gibanje vodila zadnjih 10 let, dr. Marijan Peklaj, ustanovni član gibanja in redni strokovni svetovalec, zamejski duhovnik g. Peter Sticker za zvesto in aktivno zastopanje Koroških Slovencev ter ustanovni član prof. Bogomir Trošt za dolgoletno strokovno sodelovanje.

Slovenska škofovska konferenca je vzporedno z zadnjim občnim zborom SBG ustanovila nov subjekt, ki bo odslej povezoval prizadevanja za biblično pastoralo in kulturo Svetega pisma v Katoliški cerkvi, to je Zavod Biblično gibanje (ZBG), ki prevzema strukturo in naloge SBG. Za predsednika (direktorja) Zavoda Biblično gibanje so škofje imenovali prof. dr. Maksimilijana Matjaža. Na njegov predlog pa so imenovali še tri člane Sveta zavoda: as. dr. Matjaža Celarca, ki bo opravljal funkcijo predsednik strokovnega sveta, gospo Špelo Fortuna, ki vodi uredništvo ter doc. dr. Sama Skralovnika, ki bo opravljal funkcijo generalnega tajnika Zavoda. Predstavnik SŠK in protektor ZBG ostaja še naprej škof msgr. dr. Jurij Bizjak. Škofje so imenovali oziroma potrdili še

člane Strokovnega sveta Zavoda, ki bodo zastopali posamezne škofije oz. področja: za škofijo Celje gospo Mariko Mikolič in gospoda Janka Rezarja, za škofijo Koper gospo Tatjano Rupnik in gospoda Marka Rijavca, za nadškofijo Ljubljana gospo Jano Podjavoršek, gospo Špelo Fortuna, gospo Lilijano Bole in gospoda Damijana Dolinarja, za nadškofijo Maribor gospoda Jožefa Sobočana, za škofijo Murska Sobota gospo Mariko Bogdan in za škofijo Novo Mesto gospoda Tomaža Marasa. Predstavnik Slovencev iz zamejstva so mag. Klaus Einspieler, g. Slavko Thaler (Avstrija) ter g. Karel Bolčina (Italija). Predstavnica KORUS-a je s. dr. Ivanka Tadina.

Samo Skralovnik

Avtorica fotografije: Tatjana Splichal

»Sam Jezus se jima je približal in hodil z njima.« (Lk 24,15b)

SINODA O MLADIH, Z MLADIMI IN ZA MLADE

Lani oktobra smo lahko sledili sinodalnemu dogajanju ali vsaj delčkom tega dogajanja, kolikor so nam s tem postregli slovenski katoliški mediji. Drugi slovenski mediji so sinodi sicer sledili, vendar le po poti škandalov. Zanimalo jih le to, česar sami ne priznavajo in čemur ne verjamejo: grehi. Uvodoma so sinodalni očetje v prispevkih resda omenjali škatle in težave v Cerkvi, vendar to ni bila celotna pot sinode. Škandali so bili le delček te poti. Sinoda je bila predvsem o mladih in z mladimi. Papež Francišek je že s pripravo nanjo pokazal, da si želi hoditi skupaj, skupaj z mladimi in skupaj z vso Cerkvijo, ki se ukvarja z mladimi, in tako upravičiti ime sinoda, ki pomeni *hoditi skupaj*. Pričakovanja so bila precejšnja, ker se je v ozadju sinode mladih odvijala sinoda o Cerkvi.

V pripravi, ki je potekala celo leto pred sinodo, so bila izražena različna pričakovanja. Nadškof Jean-Claude Hollerich iz Luksemburga je dejal: »Mladi??? Mladi niso »ena od prioritet«, ampak glavna prioriteta krščanske skupnosti, ker brez njih Cerkve v prihodnosti ne bo.« Meni, da je dolžnost Cerkve raziskovati različne kulture mladih, da bi razumela, kaj izražajo. To ima veliko opraviti s tistim znanim: iti tja, kjer so mladi, ki so običajno »nikjeršnji« ljudje, ljudje brez »kje«, brez smeri. Mladi naj postanejo stalno spraševanje in stalna skrb krščanskih skupnosti. Kje so mladi, kako jih nagovoriti – to naj postanejo stalne teme naših razgovorov in načrtovanj.

V dokumentu *Mladi, vera in razločevanje poklicanosti* se je Cerkev odločila preučiti, kako bi lahko spremljala mlade, da bi prepoznavali in sprejemali klic za polnost življenja in ljubezni, ter jih prosila za pomoč pri odkrivanju najučinkovitejših poti za oznanjevanje vesele novice v današnjem času (pripravljalni dokument, str. 1). Papež je želel v pripravljalnem dokumentu povedati, da Bog govori z mladimi; naša naloga je postati pozorni na Božje delo in stopiti v korak z mladimi, ki rastejo in se oblikujejo v pristne učence. Poklicani smo, da mlade spremljamo in jim pomagamo razločiti Božji glas zanje. Pravi nam, da naj prisluhnemo

pogovoru, ki poteka med mladimi in Bogom. Vse se začne s poslušanjem. Tako se je tudi sinoda začela s temo poslušanja. Tudi mariborski nadškof je govoril o poslušanju mladih. Ker so sinodalni očetje veliko poslušali, dnevno je bilo veliko intervencij, je papež po petih interventih uvedel tišino, da se je to, kar je bilo izrečeno, lahko tudi usedlo. Papež Francišek je spovednikom ob priliki dejal, da bi vsak mladi moral slišati Božji glas, bodisi po svoji vesti bodisi prek poslušanja Besede. Za to so potrebni modri voditelji. Njihova naloga je predvsem branje znamenj, ki jih je že Bog sam položil v življenje mladega človeka po njegovih dobrih lastnostih in osebnih nagibih, po srečanjih in molitvi. Tako je sinoda postala iskanje podobe mladinskega voditelja, spremljevalca. Kdo je tisti, ki mlademu lahko pomaga razbrati, kaj Bog pričakuje od njega? Še bolje, kakšen je ta človek?

V čem se ta sinoda razlikuje od drugih tovrstnih srečanj? Ta sinoda želi pristopiti k mladim, in to ne s strukturami. Niti nas ne spodbuja k mnogim aktivnostim, v katerih naj bi bili aktivni mladi, temveč nam pravi nekaj drugega. Pravi nam, da naj prisluhnemo pogovoru, ki poteka med mladimi in Bogom. Dogajanje na sinodi so močno zaznamovala pričevanja škofov, ki so spregovorili o mladih mučencih za Kristusa. Po teh pričevanjih se je sinoda začela obračati v drugo smer, v smer svetosti in Božje besede. Megla se je počasi umikala in kazati se je začela jasna podoba Cerkve ter smer sinode. Ko sem na eni izmed sej dejal, da ne verjamem v dokumente in sisteme, verjamem pa v moč Svetega Duha in svetost, so se vsi zasmejali. Sistemi in dokumenti ne bodo rešili Cerkve, sploh pa ne verjamem, da bodo nagovorili mlade, da bi sprejeli Kristusa. Tega se nisem spomnil sam, to je pred sinodo povedal že papež Francišek, ko je napisal apostolsko spodbudo *Veselite in radujte se*. V tej spodbudi je že nakazal smer sinode. Sinoda je spodbuda k svetosti, je spodbuda, da nismo mi tisti, ki kličemo mlade, ampak je Bog tisti, ki vabi in nagovarja srca. Tako se je času sinode izoblikovala in potrdila paradigma poti v Emavs (Lk 24,13-35),

Nadškof
Jean-Claude
Hollerich iz
Luksemburga
je dejal:
»Mladi???
Mladi niso
»ena od
prioritet«,
ampak glavna
prioriteta
krščanske
skupnosti, ker
brez njih
Cerkve v
prihodnosti
ne bo.«

ki ostaja in še bolj utrjeno postaja pot mladinske pastore. To je znani proces poslušanja, biti bližnji, in pot nazaj v skupnost. Zdi se preprosto, vendar je zelo težko. Težko nam je izstopiti iz znanega modela »vedno se je delalo tako« in se dati voditi Svetemu Duhu. Tega nam je zdaj treba. Potrebne so nove binkošti ter prevetritev starih okostenelih

sistemov in mehanizmov, ki ne delujejo več. Na začetku mladinske pastore bomo morali odpreti »omarice«, pred katerimi sveti rdeč semafor, in pasti na kolena. Začetek je vabilo Gospodu, naj gre z nami na pot po župniji, od hiše do hiše, naj gre z nami na misijon k mladim, ker ga čakajo.

OD PUŠČAVE DO MIZE

Razstava Biblične arheološke zbirke Teološke knjižnice Maribor
ob 50. obletnici Enote v Mariboru Teološke fakultete
Univerze v Ljubljani

Oljenke iz različnih krajev in obdobj
Avtor fotografije: Tomo Jeseničnik

Zbirka predmetov iz Svete dežele izvira z območij današnjega Izraela, Palestine in Egipta in je edinstvena zbirka v Sloveniji. Sestavljena je bila z mislijo, da bi bila uporabljena kot didaktični pripomoček, ki naj študentom in drugim približa zgodovino Svetega pisma.

V zbirki prevladujejo glineni predmeti – posode različnih oblik in za različne namene (vrči, čaše, lonci, skleda) ter oljenke. Dobro so zastopani tudi stekleni predmeti (posodice, balzamariji) in kamniti pečatniki. Zbirka vsebuje še dve bazaltni skledi (najverjetneje možnarja), tri primere figurativne umetnosti in opeki z besedilom v klinopisu. Zbirka je časovno zelo heterogena, v njej so predmeti iz obdobja od bakrene dobe (5. oziroma 4. tisočletje pr. Kr.) do obdobja arabske ekspanzije (7. stoletje po Kr.). Najstarejši predmet v zbirki je bazalna skleda oziroma možnar iz bakrene dobe (4500–3500 pr. Kr., kat. št. 1).

Biblična arheološka zbirka Teološke knjižnice Maribor je edinstvena tudi v tem, da v njej ne najdemo orožja, nakita ali denarja, temveč prevladujejo lončenina in predmeti, povezani z vsakdanjim življenjem. In prav zato je rdeča nit, s pomočjo katere se zbirka predstavlja javnosti, prehrana in njena vloga v Svetem pismu.

Puščava v naslovu predstavlja nomadski način življenja (prehranjevanja) Izraelcev, miza pa način življenja v civilizaciji (stalni naselitvi). Miza hkrati kaže na zadnjo večerjo, prostor, kjer je bila sklenjena Nova zaveza. Obe zavezi sta bili sklenjeni ob hrani, prva na peščenih tleh Sinajskega pogorja, »zrli so Boga, jedli so in pili« (2 Mz 24,11), druga za mizo pri Jezusovi zadnji večerji.

Razstava je bila na ogled v Sinagogi Maribor do 17. januarja 2019, nato se seli v Pomurski muzej Murska Sobota.

SREČANJE PREDSTAVNIKOV BIBLIČNIH GIBANJ SREDNJE EVROPE V KRAKOVU

Kot vsako leto smo se tudi 2018 predstavniki bibličnih gibanj v Srednji Evropi zbrali na letnem srečanju. To je potekalo od 22. do 25. oktobra v Krakovu. Zbralo se je sedemnajst predstavnikov iz Nemčije, Švice, Avstrije, Poljske, Rusije, Češke, Slovaške, Slovenije, Italije, Hrvaške in Romunije. Tudi tokrat je program obsegal pogled na biblično pastoralno dejavnost v deželah, od koder prihajamo, s poudarkom na pomembnih temah, izzivih, možnostih, težavah in medsebojni podpori. Vsak dan smo imeli sveto mašo, enkrat *Lectio divina*, aktivno doživljanje odlomka o poslanju dvainsedemdesetih učencev ... Posebej so nam predstavili zavzeto dejavnost *Lectio divina* na Poljskem, kjer za vsak dan v letu izdajajo v tisku in na spletu kratko predstavitev dnevnega evangelija po tej metodi. To se je med ljudmi izjemno močno razširilo. Obvestili so nas tudi o dvomesečnem tečaju *Dei Verbum* za voditelje biblične pastore v Nemčiji v Italiji, ki je od leta 1987 do letos trajal osemnajst tednov (deiverbumcourse@gmail.com). Sicer pa smo se seznanili z glavnimi

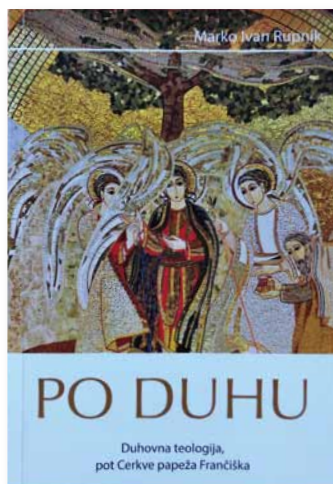
poudarki biblične pastore v posamezni deželi, tako z duhovnimi vikendi za družine in mlade v Romuniji, z letaki z biblično vsebino po nemških letališčih, z domiselnimi švicarskimi rešitvami, kako stare preproste izdaje Svetega pisma spremeniti v elegantne svečnike, pakete, golobčke na vrvi ... o prizadevanju poljskega biblicista v Moskvi, da bi praznik Gospodovega oznanjenja postal v Cerkvi praznik Matere Besede, o načrtih avstrijskih bibličnih delavcev za prihajajoče triletno izdajo Svetega pisma ob novi izdaji Svetega pisma, o pisani paleti bibličnih dejavnosti na Hrvaškem in končno tudi na Slovenskem.

Tokratno srečanje je bilo pomembno tudi zato, ker smo izvolili novega voditelja srednjeevropske skupine Katoliške biblične federacije. Dosedanji nemški predsednik je predal vodstvo novoizvoljenemu romunskemu biblicistu, ki se odlikuje po gorečnosti tako v prevajanju Svetega pisma v romunščino kakor po vsestranskem pastoralnem delu s katoličani sredi pravoslavnega življa. Pregledali smo tudi predlog za spremembe v Statutu Katoliške biblične federacije za Srednjo Evropo in predložili naše popravke. Na srečanjih nam vedno podajo tudi vpogled v širše mednarodno obzorje delovanja te družbe. Ne manjka pa veselega druženja, ko se po letu dni spet srečajo ljudje z istimi cilji v Božjem kraljestvu. Ogledali smo si tudi zgodovinske in kulturne znamenitosti mesta. V Krakovu za to res ni bilo zadrege, saj se diči s tolikimi čudovitimi cerkvami in imenitnimi zgradbami ter tisočnimi spomini na papeža Janeza Pavla II. Ob zavzeti razlagi mlade zgodovinarke smo vztrajali na ulicah Krakova in občasno v zavetju kakšne stavbe polne štiri ure ob strupenem mrzlem vetru. Druženje v starinski gostilni pri večerji nam je pregrelo premražene ude in še bolj razžarilo srca v želji, da zastavimo vse svoje moči in sposobnosti za širjenje Kristusove blagovesti današnjemu svetu.

PRIPOROČAMO V BRANJE

Pot Cerkve papeža Frančiška

Pred dobrim letom je vatikanska založba izdala zbirko enajstih knjig enajstih svetovno priznanih katoliških teologov, ki so vsak s svoje strani osvetlili teologijo papeža Frančiška. Eden od njih je bil tudi naš rojak, jezuit p. Marko Rupnik. V svoj knjigi z naslovom *Po Duhu* želi razložiti duhovno ozadje papeževega delovanja in njegove misli ter predstaviti vizijo občestvene Cerkve. Vse od Frančiškove izvolitve in njegove prve pojavitve na balkonu Petrove bazilike, ko je tam najprej prosil božje ljudstvo za blagoslov, je očitno, da želi živeti vizijo Cerkve kot Kristusovega telesa, ki je živ organizem in kjer so vsi udje med seboj in z glavo življenjsko povezani v organsko občestvo. Kot duhovni sin sv. Ignacija se Frančišek dobro zaveda, da ni prva naloga duhovnega voditelja, da razlaga idealno doktrino in vztraja ozko pri njej, temveč da je pozoren na konkretno stanje oseb, ki jih spremlja, da prepozna način delovanja Svetega Duha v njih ter presoja, kateri koraki so potrebni, da bo prišlo do osebnega srečanja z Odrešenikom.

Rupnik najprej predstavi samo srčiko duhovne teologije, ki je življenje Duha, ki navdihuje, ustvarja in povezuje vsebino teologije in življenje Cerkve. To je proces velikonočne preobrazbe, v katerem umira individualni in se rojeva novi, občestveni način življenja. V tem procesu nastaja organska vizija teologije, kjer ni več nasprotja

med življenjem in mislijo, med vero kot vsebino in vero kot držo, med vero in odnosom. To novo vizijo predstavi Rupnik v osrednjem delu knjige ob liku očaka Abrahama, ki se na poti v obljubljenno deželo preobrazi iz individualista v očeta narodov. Gre za predpodobo velikonočnega procesa, ki človeka pripelje do spoznanja, da zgolj iz lastne narave ne bo mogel preseči svoje posamičnosti in svoje »usode«, ki je zaznamovana z grehom in smrtjo. Rešitev lahko pride samo od zunaj, od klica Duha, ki človeka vključi v Kristusovo daritev. Klic, ki ga Abraham zasliši, naj zapusti svojo deželo in svojo domovino, ga počasi usmerja iz samega sebe v odnos. Abraham mora izstopiti iz logike narave ter vstopiti v logiko vere in Duha. Tu se pater Rupnik opira na izročilo kapadoških očetov, ki so želeli grškemu svetu predstaviti nov način življenja, ki ga je prinesel Kristus. Način bivanja Boga, ki ga je razodel Kristus, ni v njegovi absolutni neomejenosti, kakor so trdili Grki, temveč v *ljubezni* – v darujočem odnosu. Bog namreč obstaja »na način Očeta«, kar pomeni, da rojeva in vključuje Sina, torej drugega. Z učlovečenjem je Kristus vtisnil svoj osebni sinovski način obstoja v človeško naravo, ki jo je prevzel, da bi lahko tudi človek živel svojo človeškost »na način občestva«, to je ljubezni. Vendar pa mora človek ta odnos svobodno sprejeti, mu dati prostor v svojem življenju, kar pomeni umreti svoji individualni naravi. To je za človeško naravo, ki hoče uveljaviti svojo lastno preživetveno logiko, protinaravno. Samo v Svetem Duhu se je človeku mogoče svobodno odpret Očetovemu daru, ki je Sin. Smisel skrajne Abrahamove preizkušnje, da naj daruje svojega edinega sina, in končno vsake preizkušnje, ki zadene človeka na poti novega življenja, je po Rupniku prav v tem, da se odpre za sprejem občestvenega načina življenja.

Ob premišljevanju knjige *Po Duhu* bo bralcu postajalo vedno bolj jasno, kako usodno nevarno za razvoj človekove vere je spregledati njeno osrednjo resnico, da mu je namreč večno življenje že podarjeno po zakramentu krsta, ko je Bog Oče človeka po svojem Sinu prevzel v organsko občestvo z njim (1 Kor 1,9). Samo v njem in po njem je mogoče umirati individualnemu jazu in živeti *ново življenje na način sina*.

SVINJARIJA

Zgodba o izgubljenem sinu

Eno najbolj znanih besedil iz Svetega pisma, natančneje Lukovega evangelija, in hkrati eno redkih, ki je predvideno celo v srednješolskem kurikulumu, se dogaja v svinjaku. Pa to ni mišljeno v prispodobi, čeprav drži, da je najbolj prepoznavna značilnost Lukovega podajanja vsebine prav učenje v prilikah oz. prispodobah. Prilika o izgubljenem in najdenem sinu se prav zares dogaja v svinjaku. Razlog za to je preprost. Prilika je slikovit način govora v preprostih vsakdanjih podobah, kjer je neka duhovna stvarnost ponazorjena s prispodobo. Evangelist v prispodobi tako vzporeja dve resničnosti: izkustveno (npr. svinjak) z duhovno (npr. z močjo Božjega usmiljenja). Pri tem velja, da duhovna na ravni literature ostaja neizrečena: bralec je povabljen, da jo izlušči sam, in sicer na podlagi izkustvene razsežnosti. Prilika je zato govorjenje v prispodobah, ko običajne in znane stvari ponazarjajo druge, skrivnostne in neznanе. Prilika o izgubljenem sinu se v izražanju naslanja na vsakdanje predmete in družbene razmere, a po svoji neizrečeni duhovni plati obravnava temo brezmejnega Božjega usmiljenja.

Osebe: IZGUBLJENI SIN

IZGUBLJENI SIN (*stoječ sredi svinjaka*):

Ah! To ti je življenje! No – priznam, ni ravno hotel s petimi zvezdicami. In prav imate, ko mislite, da je precej podobno svinjaku. A po drugi strani ni dosti drugače kot v sobi katerega koli najstnika! Predvsem pa mi tu ni treba nikogar poslušati. Ne očeta! Ne brata! Nikogar!

Dobro, priznam, da si nisem mislil, da se bodo stvari zasukale tako, kot so se ... Imel sem nekaj manjših finančnih težav, potem ko sem odšel od doma. Nekaj nepremišljenih nakupov, napačnih poslovnih odločitev, posojil, ki ne bodo nikoli povrnjena ... Skratka, denar je skopnel kot sneg sredi avgusta!

Pa sem se kar znašel. Ne nazadnje, hrane tukaj je dovolj! Kamor koli sežem ... oziroma če povem po pravici – kamor koli stopim! Pismo! Nihče ne uporablja krožnikov!

Skušal sem te prasce naučiti manir, pa ni šlo! Dal sem jim slinčke, pa so jih požrli. Rekel sem, naj dajo komolce z mize, a so na mize dali tace, in naj krulijo do onemoglosti, pa me

ne bodo prepričali, da se pomije najlaže jé, če sedeš vanje!

A to je pač cena svobode. Lahko počnem, kar hočem! In soba je zračna, prostorna. Imam svojo kopalnico... kadar me svinje pustijo h koritu.

In razgled! Hribi in travniki, kamor ti seže pogled! To je življenje! Počnem, kar hočem, grem, kamor hočem, in sem, kar hočem. Nihče mi ne teži, če ne naredim naloge. Kaj pa svinjo briga domače branje! In če ne pospravim sobe? Mi bodo svinje očitale, da je kot v svinjaku?! Nasprotno, še vseč jim je! Res je svinjsko lepo!

In nobenega nakladanja: »Dokler ne poješ, ne smeš od mize!« Briga svinje! Bo ostalo več za njih! Nič nalog, nič pospravljanja, nič pridiganja! Nikogar ne briga nič! Super je! Nikomur nič mar! (*Pomisli malo, skloni glavo in se sarkastično posmeje.*) Točno tako: nikomur ni nič mar!

Pa koga vlečem za nos! Grozno je! Čisti pod'n! No, ne tako zelo čist, a pod'n vsekakor! Sam sem. Nimam prijateljev, nimam družine, nimam prihodnosti!

Ko sem odšel od doma, sem imel ogromno prijateljev. A imel sem tudi ogromno denarja! In ko je izginil denar, so izginili tudi prijatelji! Edini prijatelji, ki jih imama sedaj, so svinje. Pa še njim, se mi zdi, nisem preveč vseč!

Saj sem že pomislil, da bi se vrnil k očetu. Zadnji sluga v njegovi hiši živi neprimerno boljše od mene. Ampak po tem, kar sem storil, me po moje noče nikoli več videti!

Pa saj ni treba, da me sprejme nazaj v hišo, lahko grem za svinjskega pastirja! Vsaj doma bom! Izučilo me je! Odšel bom domov in očeta prosil odpuščanja. Rad bi bil spet tako srečen kot takrat, ko sem bil še doma. Upam samo, da ni prepozno. Očetu sem strl srce!

Tako, s tem sem razčistil! Adijo, pujski! (*Krene, pa se zaustavi.*) Bi morda moral sporočiti, da se vračam? (*Pomisli, potem pa povoha svoja oblačila.*) Ni potrebe! Saj bodo zavohali, da prihajam!

NEDELJA SVETEGA PISMA

27. januarja 2019

NA POTI Z BESEDO

»Sam Jezus se jima je približal in hodil z njima.« (Lk 24,15b)

ZAVOD BIBLIČNO GIBANJE

vabi vse prijatelje Božje besede na srečanja po škofijah

v nedeljo, 27.1., ob 15. uri

CELJE, Dom sv. Jožefa

besedno bogoslužje, ki ga bo vodil upokojeni celjski škof Stanislav Lipovšek,
in predavanje Jožeta Planinška

LJUBLJANA, cerkev sv. Janeza Krstnika v župniji Trnovo

sv. maša z nadškofom Stanislavom Zoretom in predavanje akademika
Jožeta Krašovca; pri sv. maši bo sodeloval pevski zbor Consortium musicum

MARIBOR, stolnica sv. Janeza Krstnika

sv. maša z upk. nadškofom Marjanom Turnškom in kateheza za bralce
Božje besede (Milada Kalezić in Maksimilijan Matjaž)

LENDAVA, cerkev Svete Katarine Aleksandrijske

molitev pred Najsvetejšim in predavanje Sama Skralovnika

NOVO MESTO, kapela Baragovega zavoda

kratko besedno bogoslužje in predavanje Janka Pirca

VIPAVA, Škofijska gimnazija

predavanje škofa Jurija Bizjaka in nato srečanje